

VEAIC NOW

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini — 1 leu

DIN SUMAR :

**Fotografia — la o
răscruce**

**Greșelile
eredității**

**Medicamente
pentru
monumente**

Verdele orașelor

**În noaptea
abisurilor**

Virful de vară

**Giganții
din Rio Muni**

Citiți în pag. 2-a
CU CE OCHI NE PRIVIM?

- **Enigmaticii „omuleți cît pumnul”**
- **Centri care comandă întreg organismul**
- **Inima și alimentația**
- **Secretul pariziencelor**
- **Azi sintem colegi**

ANUL XXVI

14 AUGUST 1970
(1326)

Intilnindu-se dintr-un imbold involuntar, spontan, două perechi de ochi se grăbesc de obicei să se despartă, și cit mai repede cu putință. Intilnirea este fulgerătoare, după care privirea începe să alunece din nou pe obiecte, vitrine, pereți etc. În general, oamenii evită să se privească în ochi fie din cauză că le e greu să suporte mai multă vreme pri-

virea cuiva, fie, poate, și în virtutea unor vechi norme de comunicație, după care s-au condus cindva strămoșii noștri. Nici în clipa de față nimeni nu mai contestă existența unei comunicații tacite între ființe, dar tainicele ei legi abia încep să fie deslușite. Să le cunoaștem și noi prin prisma cunoscutului psiholog sovietic Vladimir Levi.

Documentar

CU CE OCHI NE PRIVIM ?

Recent, într-un laborator de psihologie s-a făcut următoarea experiență, pe cit de simplă pe atât de interesantă. Unui mare grup de bărbați li s-au arătat două fotografii identice ale unei blonde cu ochi albaștri și li s-a cerut să le compare. Absolut toți bărbații și-au exprimat preferința pentru una din fotografii, dar nici unul din ei n-a putut explica clar ce anume l-a atras mai mult la fotografia respectivă. Răspunsul era invariabil: „Aici e mai simpatică”. Nimeni nu observase, însă, că în fotografia unde blondă era „mai simpatică”, ea avea pupilele ușor dilatate. Atât și nimic mai mult. Rămâne, de aceea, de aflat de ce pupilele dilatate conferă femeilor farmec.

Se știe că pupilele se dilată fie de emoție, fie din pricina întunericului. Ori dacă se introduc în ochi picături de atropină. Sursa vegetală a atropinei este cunoscută sub numele de belladonna, adică femeie frumoasă. Iar efectul ei era știut încă din cele mai vechi timpuri. Legătura dintre pupile dilatate și farmecul personal li intrigă atât pe profani cit și pe specialiști. Pe de altă parte, însă, ea este o mărturie cum nu se poate mai convingătoare a rolului pe care percepția subconștientă îl joacă în comunicarea dintre oameni.

De ce nu putem zîmbi la cerere

Fizionomiștii din toate timpurile au încercat să găsească o clasificare a privirilor. Din observațiile lor aflăm că...

O privire furișă este în realitate o privire fugitivă, cu scopul de a evita intilnirea cu alți ochi, și în această situație ea alunecă rapid în jos și lateral.

BOURDON

Ochii foarte mobili în toate direcțiile și sprincenele ca două sforicele subțiri îi caracterizează pe oamenii fără logică, lăudăroși, șovăitori, despoți, avari, mincinoși; ochii care trec alene de la un obiect la altul, cu sprincene bine conturate îi demască pe oamenii leneși, proști. Ochii căprui, cu sprincene, de asemenea, bine conturate, dar terminate în sus sint ai oamenilor sălbatici, insolenți, bestiali și care în nebunia lor nu recunosc existența lui Dumnezeu. Oamenii cei mai nobili, neinvidioși, contemplativi, serioși au ochii permanent îndreptați în jos, își încrunță sprincenele, iar la rădăcina nasului au o cută perpendiculară.

V. CECH

Înșuruirea unor asemenea observații ar putea fi continuată pe multe pagini, dar există și alte procedee spre a ne convinge că există nenumărate feluri de a privi. Să luăm, de pildă, un creion și o bucată de hirtie și să schițăm câteva fizionomii. Să desenăm pentru două perechi de ochi absolut identici mai multe guri sau nasuri și ne vom convinge că și expresia ochilor va deveni alta. Nu e greu să ne convingem și de faptul că privirea depinde nu numai de poziția pleoapelor, sprincenelor, de mărimea pupilelor, ci și de forma gurii, a nărilor, urechilor, de linia părului, de conturul general al feței etc. Statistic, numărul combinațiilor posibile este realmente astronomic. În plus, nu trebuie să neglijăm nici dinamica, gama cromatică...

Cu toate acestea, în ultimă instanță definim expresia feței după privire. La rindul lor, privirile se pretează la o oarecare clasificare. Vasta lor paletă poate fi limitată între două stări extreme: cu ochii închiși, adică destindere totală, somn, și cu ochii deschiși la maximum, ceea ce denotă o tensiune extremă, groază. Între acești doi poli se aprind fulgere de minie sau licăriri de cochetărie. Fiecare privire poate fi caracterizată prin prisma participării sistemelor simpatic, adică excitant, și parasimpatic, adică inhibitor. O privire „simpatică” presupune pleoapele întinse și sprincenele ridicate, ochii lucitori și bulbucați. Una „parasimpatică” este dată de pleoape lăsate,

sprincene destinse, pupile mici, ochi „somonoroși”, „languroși”.

Un începător în studiul privirilor trebuie să știe în primul rind că în mimică și gesticulație există două nivele, anume unul voit și altul involuntar. A face cu ochiul, de pildă, înseamnă a comite un gest voit. Grimasa pricinuită de plins, în schimb, este involuntară. Expresiile voite se însușesc din fragedă copilărie, prin imitare. De obicei, ele se întipăresc atât de bine încât par înăscute, din care cauză pot fi și comandate conștient. Dar cele mai multe gesturi sint semivoite, semiinvoluntare. Așa e, de pildă, încruntarea. De aici și dificultatea de interpretare a mimicii de care se lovesc reprezentanții unor culturi foarte deosebite între ele. Unele triburi indiene își educă din copilărie o imobilitate de mască. La japonezi e greu de deosebit, sub

odată observăm că dintr-un tufiș des ne privește fix o pereche de ochi. Cum am proceda în această situație? Ne-am retrage speriați? Am lua-o la sănătoasa? Am scoate un răget amenințător? Sau am incremeni de spaimă?

În lumea animalelor, privirea reciprocă sau simpla intrare în cîmpul vizual al unui seamăn înseamnă a comunica cu respectivul și a stabili anumite raporturi. Nu e de fel greu de înțeles de ce fizionomiile cu doi ochi, urechi și gură se numără printre excitanții biologici externi. Privindu-le îți dai seama de starea și intențiile lor imediate. Mai mult, atunci cînd se întilnesc două perechi de ochi se naște instantaneu și întrebarea: „Și mai departe?” Căci începe un joc al așteptărilor reciproce, o numărătoare febrilă a clipelor. Ceva trebuie să se întimple, dar cu ce se va solda acest ceva? În

Ochii deschiși la maximum denotă, de obicei, o tensiune extremă

zîmbetul ritual, o mimică involuntară. La primele intilniri cu călătorii europeni, chinezii nu puteau înțelege de ce aceștia erau tot timpul supărați, întrucît așa interpretau ei uimirea de pe figurile turiștilor.

Oricît de dificilă ar fi delimitarea acestor nivele, ea este totuși uneori absolut necesară. Zîmbetul dă numai atunci impresia de zîmbet cînd se contractă partea de jos a mușchiului rotund al pleoapei. Fizionomiștii de odinioară îl numeau cînd mușchiul amabilității, cînd al sincerității. Acest mușchi, mai exact o parte a lui, se contractă involuntar. Iată de ce izbutește atât de rar zîmbetul la cerere. Partea superioară a aceluiași mușchi ar putea fi mai degrabă numită mușchiul stării de trezie. Cînd el nu este destul de contractat omul e bănuț de un consum exagerat de băuturi alcoolice, chiar dacă echilibrul său nu arată acest lucru.

Evident, aceste observații sint demne de luat în considerare. Dar clasificarea privirilor din punctul de vedere al contractărilor musculare este o ocupație la fel de obositoare și fără perspective, ca și analiza sonatelor lui Beethoven ca o succesiune de unde acustice. Și, mai ales, de ce toate acestea cînd omul are un aparat pentru apreciere sintetică, emoțională? „Transmiterea” mimică involuntară, instinctivă este interpretată la fel de involuntar, instinctiv.

Puțină biologie

Să ne imaginăm o clipă că am fi un animal oarecare ascuns în desîșul pădurii. E o zi liniștită, paștem fără grijă pe o pajistă cu iarbă proaspătă, dar de-

știe încă prea puțin despre măsura în care asemenea calcule intră în comportarea animalelor. Un lucru este însă cert, anume că pisicile au un grad de reflexie mai evoluat decît al șoarecilor, vulpea decît al cînelui, omul decît al tuturor animalelor.

Și puțină fiziologie

Se spune că animalele se tem de privirile omului, că cel mai rău cîine poate fi „dezarmat” dacă-i prindem privirea și înaintăm spre el siguri de noi... Nu se știe cît adevăr este în această afirmație și de ce se tem mai mult animalele — de privirea omului sau de însuși omul. E greu de spus ce acționează asupra lor: privirea sau comportamentul neobișnuit... Nu se știe cît de bine deosebește cîinele expresia feței omului. Clinii își fixează foarte rar privirile asupra unui lucru sau a cuiva: ar fi și lipsit de sens întrucît ei urmăresc, de obicei, obiectele sau ființele în mișcare. Dacă un cîine contemplă îndelung ceva, cade într-un fel de amorțeală. Pisicile, în schimb, pot privi țintă la ceva multă vreme, iar în duelurile de priviri ele sint totdeauna învingătoare.

Oricum, nu încape îndoială că, în afara peripețiilor care însoțesc acest gen de comunicare, specialiștii în studiul privirilor trebuie să cunoască și automatismul strict fiziologic al privirilor. Ați urmărit vreodată ce mișcări repezi execută ochiul unui om care urmărește vagoanele unui tren în viteză? Dar el nu este conștient de aceste mișcări. Există însă un aparat special care îngăduie urmărirea drumului străbătut de privire. Aceasta se fixează pe ceva important, viu, clar. Dar fixarea are anumite limite în timp: privirea are nevoie de mobilitate. O fixare prea îndelungată este de fapt o violentare a atenției și provoacă schimbări în starea creierului.

Metoda yoghină de autohipnoză preconizează îndreptarea unei priviri fixe asupra propriului buric sau a capului pieptului. Procedînd astfel, după un timp se instaurează o senzație de însingurare apropiată de Nirvana, adică de starea de repaos complet. O altă metodă constă în atîrnarea pe un perete a unei foi albe de hirtie pe care e desenat un punct negru cu diametrul de circa trei centimetri și contemplarea lui timp de 10—20 minute de la o depărtare de 5 metri. Yoghinii socotesc că în felul acesta omul poate scăpa nu numai de supraîncordarea nervilor și de durere de cap, ci și de guturai, mai cu seamă dacă în plus respiră alternativ cînd printr-o nară, cînd prin cealaltă. Electroencefalografia unor subiecți supuși unor asemenea experiențe a arătat că atunci cînd privirea este fixată asupra unui anumit punct se în-

(Continuare în pag. 11-a)

documenta.
documentar docum.
mentar documentar du.
documentar document.
mentar documentar docu.
ar documentar documentar
umentar documentar docu.
ar documentar documentar
umentar documentar docu.

Actualitatea actualității
 Actualitatea actualității
 Actualitatea actualității
 Actualitatea actualității
 Actualitatea actualității
 Actualitatea actualității
 Actualitatea actualității
 Actualitatea actualității

LA ORDINEA ZILEI

Fotografia —
 la o răscruce

E greu să ne mai imaginăm acum vreun domeniu de activitate în care să ne putem lipsi de fotografie. Fizicienii sau chimiștii, cartografilor sau geologii, medicii sau biologii — spre a nu recurge la o prea lungă înșiruire de profesii — fac acum mereu apel la serviciile ei. În sfârșit, să nu uităm că plăcii fotografice îi datorăm una din cele mai importante și mai fecunde descoperiri ale fizicii din secolul nostru: radioactivitatea atomului.

Vederea furnizează omului 90 la sută din informația pe care el o primește. Încît înțelegem prea bine dorința sa de a vedea tot: planetele depărtate, fața ascunsă a Lunei, desfășurarea reacțiilor nucleare sau dezvoltarea celulei vii, de a vedea lumea așa cum o văd albinele sau furnicile.

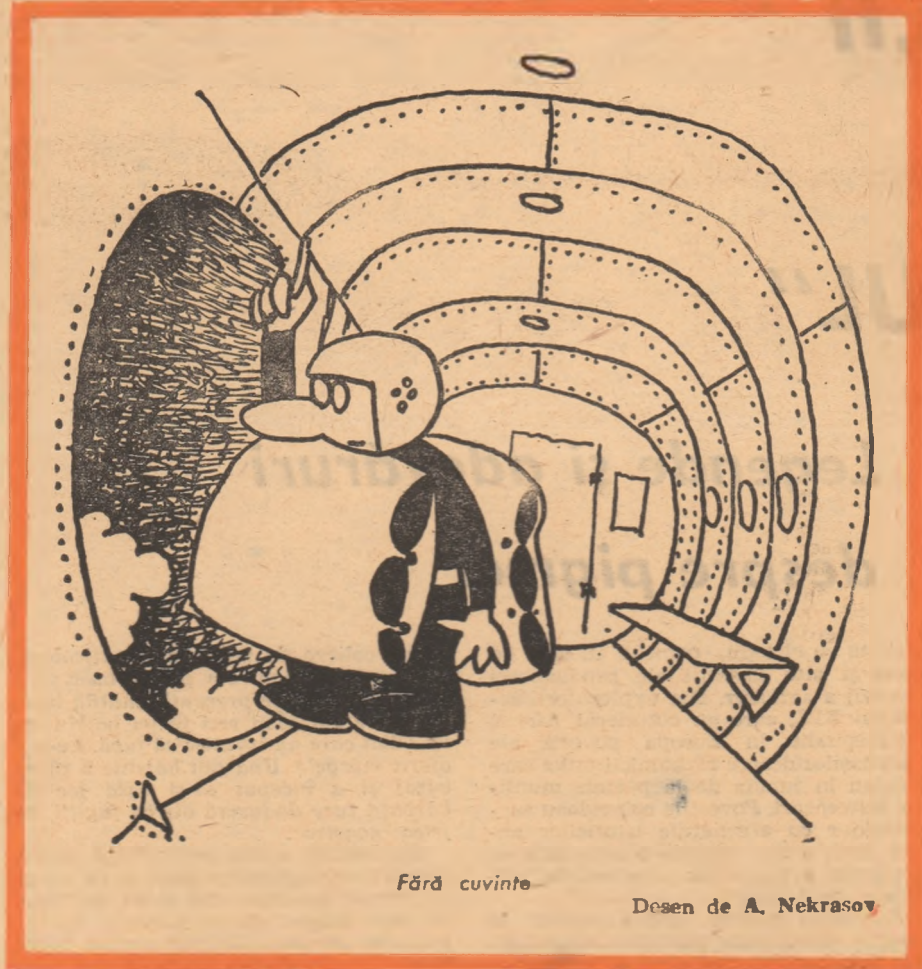
Fotografia poate pătrunde inaccesibilul, poate încetini, spre a studia, fenomenele care se succed prea repede și

accelera cele care sînt lente. Aparatul fotografic a răzbătut acolo unde prezența omului părea la început imposibilă: în Cosmos și în abisurile oceanice, pe cele mai înalte piscuri muntoase și în pușurile de foraj. Grație metodelor fotografice, în ultimul timp asistăm la un progres rapid al radio-electronicii. Prin intermediul fotografiei se creează circuite radio-electronice imprimate, extreme de compacte, care permit înfrunerea, pe o suprafață de un centimetru pătrat, a unei uriașe cantități de elemente electronice miniaturizate.

După cum nu putem uita, desigur, că aproape un miliard de metri de peliculă fotografică sînt utilizați anual pentru producerea și proiectarea de filme. Cinematograful și filmul joacă un rol mereu sporit în învățămînt, în viața de fiecare zi.

Pentru toate acestea e cît se poate de firesc ca specialiștii în materie să caute neobosiți perfecționarea materialelor și a tehnicilor fotografiei. Cu atît mai mult, cu cît aceste căutări nu sînt total dezinteresate — cum au subliniat participanții la Congresul internațional de fotografie ținut la Moscova între 29 și 5 august a.c. Într-adevăr, cercetătorii vād cu îngrijorare că rezervele mondiale de argint — metal fără care indus-

Fără cuvinte

Desen de A. Nekrasov

tria modernă a fotografiei nu poate exista — sînt amenințate cu epuizarea. Problema înlocuirii argintului a făcut, de aceea, obiectul unei preocupări speciale a Congresului. Microfilmele, radioscopia, poligrafia și anumite domenii ale cinematografului au de pe acum sau vor dispune curînd — s-a subliniat — de materiale fotosensibile fără argint. De asemenea, punerea la punct a înregistrării pe straturi termoplastice permite reducerea pînă la fracțiuni de secundă a timpului care se scurge între înregistrare și reproducerea imaginii. Prin intermediul unor noi instalații fotografice și al unor noi tehnici care îngăduie înregistrarea selectivă a razelor ultraviolete se pot studia fenomenele care se petrec în Soare, misterioasele procese din organismul animalelor și plantelor, viața plasmei, una din cele mai uimitoare stări ale materiei...

Făcînd un amplu schimb de opinii și de rezultate dobîndite pînă acum, recentul Congres internațional de la Moscova a fost menit să impulsioneze găsirea de noi căi de dezvoltare a fotografiei ce va ajuta curînd omului „să vadă totul“.

AERONAUTICĂ

Navigație
 prin inerție

Datorită sistemelor cu inerție, care eliberează avioanele de constrîngerile exterioare, arta navigației cunoaște astăzi o adevărată revoluție. Principiile de bază ale acestui fel de navigație aeriană nu sînt noi: primele tentative au fost făcute încă prin 1920, dar prima realizare practică, destinată unei nave, a fost obținută abia în 1953 (aparatură cîntărea 1100 kg, ocupa un volum de 1,8 m³ și consuma 12 kW). Progresele tehnologice și miniaturizarea au permis, însă, ca acum un asemenea aparat să cîntărească numai 26 kg, să ocupe un volum de 28 dm³ (0,028 m³) și să consume 350 W, ceea ce îl face utilizabil și pentru aeronautică. Sistemul a rămas în principiu același: două accelerometre de mare sensibilitate au misiunea să detecteze și să măsoare accelerațiile aparatului în zbor. Unul dintre ele se află plasat în axul nord-sud, indicînd astfel variațiile de latitudine, celălalt în axul est-vest indicînd variațiile de longitudine.

Pentru a conferi celor două accelerometre o maximă precizie, ele trebuie însă sustrate acțiunilor parazite ca tangajul, ruliul, vibrațiile etc. De aceea, ele sînt montate pe o platformă stabilizată de un ansamblu de giroscopae, care le asigură direcția fixă în raport cu spațiul intersideral și nu cu pămîntul. Datele furnizate de accelerometre, corijarea erorilor posibile din cauza rotației Terrei sau formeii ușor turtite a poliilor vor fi curînd înregistrate de un ordinator care, în final,

va indica punctul precis al navei aeriene și viteza reală, timpul de derivă și forța vîntului, distanța ce trebuie parcursă pînă la un nou punct, precum și timpul necesar, drumul de urmat și abaterile de la el.

Fiecare avion, ne informează specialiștii în aeronautică, va fi dotat cu două centrale cu inerție total independente aflate la dispoziția comandantului de bord și pilotului, precum și cu una de rezervă în caz de pană. Noul sistem nu va permite o deviere mai mare de 2—3 km la ora de zbor, va scuti personalul navigant de plicticoasele și uneori dificilele operații necesitate de zbor și va face inutile orice intervenții, îndrumări și sprijin de la sol.

CE SE DISCUTĂ

De la delfini,
 la practică

Peninsula Tendrovskaja din nord-vestul Mării Negre este de fapt o lungă fișie de nisip care la capătul dinspre țarm are numai o sută douăzeci de metri lățime, iar în largul mării — la circa 70 de kilometri de mal — aproape două mii.

Pe această ciudată peninsulă a început construcția unui mare centru pentru studierea vieții delfinilor în condițiile lor naturale. Experiențele făcute pînă acum atît în Uniunea Sovietică, cît și în alte țări, au arătat, într-adevăr, că studiul vieții acestor cetacee în bazin nu dă rezultate prea concludente.

— Intenția noastră — a declarat Andrei Șevaliov, doctor în biologie, directorul viitorului centru științific — este să descifrăm cît mai multe din secretele delfinilor și anume: cum de înoată atît de repede, ce mijloace de comunicație au între ei, cum e organizat sonorul lor, atît de sensibil? Se știe că acesta se deosebește de instalațiile tehnice printr-un dispozitiv anti-paraziți. În bazine, semnalele scoase de sonorele delfinilor sufereau modificări. Cele înregistrate în largul mării diferă de cele înregistrate în bazine.

Noul centru va studia, de asemenea, cu multă atenție „limba“ delfinilor, pentru a afla dacă semnalele pe care aceste mamifere le schimbă între ele sînt atît de complexe și conțin o informație atît de vastă încît pot îndreptăți să se vorbească de un limbaj al delfinilor.

Îmblînzind un delfin, dîndu-i regulat de mîncare, pe nesimțite i se pot atașa aparate radio-electronice, după care să fie lăsat să plece în larg. Animalul va reveni cu regularitate la bază, adică la „restaurantul“ său. În felul acesta aparatele vor permite recoltarea de informații asupra fenomenelor care se desfășoară în trupul unui delfin ce înoată în libertate.

Informațiile culese vor avea cu siguranță o utilitate practică, intrucît vor putea sugera savanților rezolvarea unor probleme tehnice rămase pînă acum nesoluționate.

INDUSTRIE
 EXTRACTIVĂ

„Aurora boreală“
 transportă gaze

Pentru specialiștii în montarea de conducte din nord-estul Uniunii Sovietice „Aurora boreală“ nu este numai un fenomen natural rar și spectaculos. Căci ei au dat acest nume și uriașei conducte de gaze naturale care face acum legătura între bogatele zăcăminte din vestul Siberiei și partea europeană a U.R.S.S.

Cel dintîi a fost descoperit zăcămintul de la Vuktil, în imediata vecinătate a Urailor, care se întinde pe 70 km în lungime și 7—8 km în lățime. Grosimea stratului de gaze atinge și 1600 m, iar presiunea de 320 atmosfere depășește cu mult pe cea obișnuită în zăcăminte (80—120 atmosfere). Regiunea Vuktil adăpostește circa 600 miliarde metri cubi de gaze naturale, care au început să fie folosite încă de anul trecut drept combustibil industrial ieftin. Conducta de 1300 km care duce de la Uhta la Ribinsk traversează o regiune deopotrivă împădurită și mlăștinoasă. Localitățile se află adesea la zeci și chiar sute de kilometri distanță, iar locuitorii își păstrează vechile tradiții și îndeletniciri: case de birne împodobite cu sculpturi în lemn, împletituri din coaje de mesteacăn, dantele.

Deși e greu de crezut, cea mai difi-

Gata de drum: conducte de 1200 milimetri

cilă perioadă a fost vara trecută, cînd macaralele de așezat conducte se înfundau în terenul mlăștinos pînă la nivelul cabinei de comandă. Nici 6—7 rînduri suprapuse de trunchiuri de copaci așezate în noroi nu puteau asigura suficientă stabilitate. Abia 2—3 tractoare cuplate puteau plasa conductele de-a lungul șanțurilor. Cînd și ele dădeau greș, se cerea ajutorul elicopterelor de tipul „Mi-6“. Utilizarea acestora era cu atît mai necesară cu cît se instalau conducte neobișnuit de mari, avînd diametrul de 1,22 m.

Înghețurile în schimb au ușurat munca constructorilor. Mlăștinile aproape imposibil de trecut vara au fost acoperite cu un blindaj gros de gheață, capabil să susțină macaralele și tractoarele.

Acum lucrările înaintează spre zăcămintele nou descoperite. Geologii socotesc că la Nadim, în regiunea Tiumen, se găsește cel mai mare „depozit“ de gaze naturale din lume, conținînd, după aprecierea lor, cel puțin patru trilioane (10¹²) de metri cubi. Conducte cu un diametru de 1,44—2,50 metri îl vor lega de centrul țării în cursul anilor viitori. De altfel ele nu se vor opri în U.R.S.S., ci vor aproviziona și alte țări europene. „Aurora boreală“ va transporta atunci mai multe gaze naturale decît se scurg astăzi prin toată rezerva de conducte a Uniunii Sovietice.

ENIGMATICII „OMULEȚI CÎT PUMNUL“

Legende și adevăruri despre pigmei

În anul 2700 î.e.n., faraonul Nefrikare, stăpînul celor două Egipturi, l-a trimis pe comandantul armatei sale, Hirhuf, în țara actinilor; cînd a ajuns în jungla din vestul Munților Lunei, Hirhuf a văzut niște „pitici care trăiau în copaci, dansau și înălțau imnuri de slavă zeului lor“. Dregătorul faraonului Nefrikare a fost atît de uluit de cele văzute, încît a luat imediat un papirus, a descris amănunțit înfățișarea omuleților și l-a trimis cu o ștafetă suveranului său.

Aflat la mijlocul domniei și plictisit de-acum de distracțiile stereotipe pe care i le oferea curtea, faraonul a trimis, cu aceeași ștafetă, instrucțiuni amănunțite pentru prinderea și trimiterea în capitala imperiului a unui pitic. Prin minuțiozitatea lui, documentul poate stîrni invidia oricărui ins care întocmește instrucțiuni pentru paznici de noapte:

„...Alege un om de încredere ca să doarmă lângă el, iar tu să intri de cel puțin zece ori pe noapte în cortul lui ca să vezi dacă totul e în ordine. Cînd piticul va urca cu tine pe corabie, pune cîte un om ca să-l păzească de o parte și de alta și să vegheze ca nu cumva să cadă în apă.

Îți jur că dorește să vadă un asemenea pitic mai mult decît recoltele Sinaiului și decît „copacul sfînt“.

Prețioasele instrucțiuni ni s-au păstrat pînă astăzi săpate pe mormîntul lui Hirhuf din Sakkara, de unde rezultă că înaltul dregător și-a îndeplinit misiunea și a trimis monarhului său un pitic. Se pare că aceasta a fost una din cele mai mari fapte de arme ale sale.

În felul acesta a luat lumea civilizată contact, pentru prima oară, cu necunoscuții locuitori ai junglei.

Grecii au aflat despre misterioșii oameni ai pădurilor de la egipteni. Evident, informațiile erau mult exagerate sau, mai exact, imputinate. În orice caz, grecii i-au numit „pigmei“ — „pig-maya“, ceea ce înseamnă „de mărimea unui pumn“. Au putut însă vedea grecii astfel de oameni? Probabil că nu. Ceea ce nu i-a împiedicat însă să-i introducă în legendele lor. Descriind în „Iliada“ o luptă între greci și troieni, Homer a amintit și de pigmei.

Pentru Aristotel, pigmeii erau oameni reali, care nu locuiau însă în păduri, ci erau trogloditi care se adăposteau în peșteri:

„...locuințele lor sînt la fel de mici ca și ei și se află în pămînt“.

Deși se bizuia pe izvoare autentice *) filozoful s-a lăsat astfel și el influențat de mituri.

După Aristotel, existența misterioșilor omuleți a început să fie tot mai mult pusă la îndoială.

— Ce mai e și cu pigmeii ăștia? se întrebau învățații. Cine i-a văzut? Nu se poate să existe cu adevărat!

Transferați în domeniul fanteziei, pigmeii au fost puși la dispoziția artiștilor ceramiști, devenind astfel un subiect preferat pe vasele grecești.

Profesorii din universitățile medievale se foloseau de pigmei pentru construirea unor raționamente scolastice. În secolul XIII, Albert Magnus, doctor din Köln, a încercat să demonstreze în lucrarea sa: „Sînt pigmeii oameni?“ că nu erau intrucit:

în primul rînd, nu au o filozofie, în al doilea rînd artă și în al treilea rînd, rușine.

Scolasticul doctor își întemeia aceste concluzii pe descrierea pigmeilor făcută de Aristotel.

Secolele următoare n-au adus nimic nou despre pigmei, iar secolul XVIII, secolul enciclopediștilor, i-a respins

laolaltă cu ciclopul, oamenii cu cap de ciine și alte invenții ale prodigioasei fantezii a anticilor. Dar exploratorii secolului XIX, care au cutreierat Africa, au răspîdit în Europa povești ale băștinașilor despre războinicii pitici care locuiau în jungla de la poalele munților Ruwenzori. Poveștile coincideau surprinzător cu afirmațiile istoricilor antici. Incît a fost inițiată o campanie de depistare a pigmeilor, „oameni de mărimea pumnului“.

Europenii găseau adesea pigmeii la curțile căpeteniilor africane: dansatori, paznici, bufoni, dar cum ei nu semă-

citeva coliere de mărgelă multicolore, relatează Chaillou, am pornit încet spre colibe. Măsură de precauție inutilă însă. În colibe am găsit trei femei bătrîne și un băiat care nu izbutise să fugă. Le-am oferit mărgelă. Una din bătrîne a prins curaj și a început să-și bată joc de bărbății care dăduseră bir cu fugiții, de frica noastră“.

Du Chaillou a fost deci primul savant care a trecut pragul mitului și i-a văzut pe pigmeii așa cum sînt ei în realitate. Nu erau numai cît un pumn și nu locuiau în bordeie. Bărbății purtau bărbi și erau înalți cît un băiat de zece ani,

La pîndă, în desiș

nau de fel cu cei descriși de Aristotel, alții erau înclinați să-i socotească fie copii, fie pitici cum existau și în Europa.

În deceniul șapte al secolului trecut, în timp ce căuta gorile în pădurile din Gabon, zoologul american Paul du Chaillou a auzit de la călăuzele lui multe povești despre niște triburi de vinători pitici, ceea ce l-a determinat să le reproducă amănunțit în rapoartele lui despre expediție, menționînd în același timp că le dădea crezare. Cercurile științifice au primit cu interes informațiile despre gorile, dar în ce-i privește pe pitici, colegii din Europa ai zoologului american l-au luat peste picior. „Profund dignit de nedreapta și cruda critică ce mi s-a făcut, am pornit iar spre zonele din interiorul Gabonului“, scrie du Chaillou.

Într-o junglă aflată la 150 de mile depărtare de țărîm, exploratorul a zărit cîteva colibe atît de mici, încît nu puteau fi luate drept locuințe omenești. Acoperite cu frunze, ele nu erau mai înalte de un metru. Du Chaillou și-a spus că ele adăposteau, probabil, vreun idol de lemn, cum se obișnuia prin partea locului. Dar călăuzele lui din tribul ashango l-au încredințat că colibe erau locuințe ale piticilor despre care îi vorbiseră mai înainte.

„Ținînd în mînă, cît mai la vedere,

femeile ceva mai scunde, iar copiii foarte mici. Aveau pielea gălbuie, mult mai deschisă decît africanii de statură normală. Vinători neîntrețuți, își schimbau vînatul în satele ashango pe banane, mei, sare și vase din doveac uscat. Își înconjurau locurile de popas cu atîtea capcane, încît era riscant să te apropii de ele. Nu rămîneau mult timp într-un loc; cum se imputina vînatul porneau iar la drum. Dar niciodată nu treceau de hotarele țîntului ashango.

Un infern în care nu s-ar aventura nici Satana

În 1870, geograful german Georg Schweinfurth a făcut o călătorie în țîntul din vestul Munților Lunei. Lui i se datorește prima descriere științifică a pigmeilor din pădurile Ituri. Dar după el a poposit în acel țînt un american dîrz, al cărui nume cîntărea mult mai greu în ochii cititorilor decît toate titlurile științifice ale lui du Chaillou și Schweinfurth la un loc. Henry Morton Stanley, căci despre el este vorba, a cutezat să pătrundă în niște locuri în care, după afirmația lui, nu s-ar fi aventurat nici Satana. Inclinat, asemenea multor ziariști din trecut, spre aprecieri categorice, Stanley a împărțit imediat pigmeii în două rase „care nu seamănă între ele, așa cum nu seamănă

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj-reportaj

turcii cu scandinavii“. La fel de pitorești au fost și alte descrieri ale lui, ca de pildă, aceea despre cumplitul iad al pigmeilor:

„Acest infern e alcătuit din furnici roșii... Mușcătura unei asemenea insecte produce pe piele o bășică mare cît un penny de aramă și oricine își poate imagina efectul pe care-l are „serul“ mai multor asemenea exemplare inoculat într-o rană vie.

Unul din oamenii mei, rănit la o mînă și în piept parcă de un ac subțire, a murit fulgerător; un altul, mai în vîrstă, s-a chinuit o oră și un sfert“.

Captivantul reportaj al lui Stanley, în care invențiile alternau cu observații prețioase n-a rămas singura lucrare consacrată pigmeilor. Revistele din Lumea Nouă și din Lumea Veche au început să scrie tot mai des despre ei.

Deceniile care s-au scurs de atunci n-au adus prea mari prefaceri în viața triburilor pigmei pierdute în jungla deasă.

O delicată a piticilor

...Pigmeii ieșeau din pădure și se duceau în satele tribului bateke ca să-și procure virfuri de sulite, sticle goale, ulei de palmier, orez, banane și, bineînțeles, sare. Sarea era pentru ei o delicată mai savuroasă decît zahărul; după ce o obțineau, virau imediat în gură o bucătică, iar restul îl înveleau în frunze ca să-l ducă în pădure.

Evident, pigmeii nu veneau în sat cu mîna goală, ci aduceau cu ei carne — carne fragedă de antilopă — mbolocu, de bivoliță, maimuță, iar uneori și de elefant. Bateke se bucurau cel mai mult de carnea de elefant, nu pentru că ar fi fost mai gustoasă decît, bunăoară, cea de okapi sau de bivoliță tînără, ci pentru că era multă — atunci cînd era — și mai ales pentru că o dată cu ea pigmeii aduceau și fildeș pe care altmînteri bateke nu și-l puteau procura, întrucît autoritățile îi opriseră să vîneze elefanți. Dar pe pigmeii din înfricoșătoarea junglă nu-i oprise nimeni, căci cine ar fi cutezat să se aventureze pînă la ei?

Asemenea gînduri îi încercau pe tînărul bateke Godefroi Mubongo, în timp ce străbătea o potecă din junglă cu o mînă strînsă pe o pușcă veche, legată cu sîrmă, iar cu cealaltă ferindu-se de crengile care-i intrau în ochi.

Satul său îl trimisese în pădure, la pigmei. În anul acela ploile întîrziaseră să cadă, încît pămîntul uscat nu rodise nimic, nici manioca, nici mei, nici porumb; bananierii de pe plantații se chirciseră, încercînd parcă să ajungă cu tulpinile și rădăcinile pînă la apă. Un vînt fierbinte ofilea iarba. Numai jungla, în fața căreia soarele era neputincios, ocrotise sub acoperișurile ei viața.

Godefroi mergea pe potecă, aplecîndu-se din cînd în cînd sub crengile lungi încovoiate pînă aproape de pămînt. Obosise tot îndoindu-se și îndreptîndu-și spinarea. Dar i se părea că nu înaintează ci că descrie nesfîrșite mișcări circulare în jurul aceluiași copac. Atmosfera stătută a junglei era aproape irespirabilă. La un moment dat băiatul auzi în spatele lui un șuierat prelung. Întoarse capul speriat și zări într-un luminis cîțiva pigmei. Pe doi dintre ei Godefroi îi cunoștea bine, căci veniseră de multe ori în satul lor după sare. Acum omuleții își priveau uimiți oaspetele, întrebîndu-se probabil ce-l va fi adus în junglă unde, de obicei, nu pătrund locuitorii savanei? Poate că ieșise la vînațoare.

M. Belenki
L. Minț

(Va urma)

*) Herodot amintește în vol. II al Istoriei sale despre piticii care trăiesc la izvoarele Nilului

P. Petrosian :

Tavă de aramă (Metaloplastie)

TREI PROZE FANTEZISTE

De la cauză la efect

Vă scriu ca răspuns la scrisoarea dumneavoastră, pe care vă pregătiți să o scrieți ca răspuns la scrisoarea pe care v-am scris-o eu.

- 1 Un violonist și-a cumpărat un magnet și s-a dus spre casă. Pe drum a fost atacat de niște derbedei care i-au smuls șapca din cap și i-au azvîrlit-o. Vîntul a luat șapca și a rostogolit-o pe stradă.
- 2 Violonistul a lăsat magnetul și a fugit după șapcă. Șapca a căzut într-o baltă de acid azotic și s-a descompus.
- 3 Între timp derbedeii i-au furat magnetul și s-au ascuns.
- 4 Violonistul s-a întors acasă fără palton și fără șapcă, dat fiind că șapca s-a descompus în balta cu acid azotic, iar el, supărat că și-a pierdut șapca, și-a uitat paltonul în tramvai.
- 5 Vatmanul s-a dus cu paltonul în piață și l-a schimbat pe smîntînă, erupe de hrișcă și murături.
- 6 Mătușa vatmanului s-a intoxicat cu murături și a murit. Cadavrul mătușii vatmanului a fost dus la morgă, dar acolo a fost incurcat cu altele și în

locul mătușii vatmanului a fost înmormintată o bătrînă oarecare.

- 7 Pe mormîntul bătrînei a fost așezată o cruce cu inscripția „Anton Sergeevici Kondratiev”.
- 8 După unsprezece ani, crucea a fost mîncată de cari și s-a prăbușit. Paznicul cimitirului a crăpat crucea în patru și a pus-o pe foc. Nevasta paznicului a gătit o supă de varză pe focul încins cu resturile crucii.
- 9 Cînd supa a fost gata, o muscă de pe tavan a căzut drept în oală și supa a fost dată cerșetorului Timoftei.
- 10 Cerșetorul Timoftei a mîncat supa și i-a povestit prietenului lui, Nikolai, despre generozitatea paznicului de la cîmîtir.
- 11 A doua zi, Nikolai s-a înfățișat paznicului, cerîndu-i de pomană. Dar paznicul nu i-a dat nimic și l-a alungat cu tot felul de ocări.
- 12 Cerșetorul s-a infuriat și a dat foc casei paznicului.
- 13 Focul s-a întins de la casă la biserică și biserica a ars pînă la temelii.
- 14 A urmat o lungă anchetă, care n-a putut, însă, stabili cauzele sinistrului.
- 15 Pe locul cu pricina a fost construit un club și în ziua inaugurării lui s-a dat un concert, la care a cîntat, solo, violonistul care-și pierduse paltonul înainte cu treisprezece ani.
- 16 Printre ascultători se afla băiatul unuia dintre derbedeii care, cu treisprezece ani în urmă, smulseseră șapca violonistului.
- 17 După concert au plecat spre casă în același tramvai. Vatmanul tramvaiului următor, însă, era chiar cel care găsisse paltonul violonistului și-l vinduse în piață.
- 18 Așa s-a făcut că, în seara aceea, circulau prin oraș violonistul și fiul huliganului, în tramvaiul din față, iar vatmanul cu pricina în spatele lor.
- 19 Toți trei circulau în tramvai fără să-și dea seama ce legături existau între ei. Și nu-și vor da seama pînă cînd vor muri.

Daniel Harms

Omul de fier

Era un om de fier. Avea mîinile, picioarele, capul și toate celelalte de fier. Se mîndrea foarte cu alcătuirea lui și era plin de dispreț față de întreaga lume înconjurătoare.

„Jalnice, caraghioase păpuși! Își spune adesea în gînd. Ce fragile sînt! Una a căzut și numaidecît i-a apărut o vîntăie. Alta s-a înțepat în nu mai știu ce și vata a și început să-i atîrne în smocuri. Lacrimi, suferințe! Eu, însă, sînt cu totul altceva. Nu mi-e frică de nimeni și de nimic. Cine se poate asemui cu mine? Nimeni!”

Omulețul de fier privea astfel bucuros în juru-i. Toți ceilalți aveau treburile lor: Mișka moțăia, Matrioșka privea pe fe-reastră, iar Katea, păpușica, ședea pe etajeră și, se putea altfel, lingă ea era Petia, băiețușul de vată, cu un buchet de flori artificiale în mînă.

Toată lumea știa, și încă de multă vreme, că era îndrăgostit de Katea, că suferea din cauza asta, dar el nu era în stare să-și mărturisească iubirea: avea o fire foarte nehotărîtă. Iar acum stătea lingă ea fără să scoată un cuvînt.

Katea tăcea și ea, clătîindu-și încel capul, așa, ca să facă și ea ceva. Îi plăcea foarte mult Petia și ar fi vrut de mult să i-o spună, dar nici ea nu fusese în stare s-o facă. Oricum, era femeie.

„Ce caraghioasă e dragostea dintre jucăriile de vată! Își spunea Omulețul de fier. Stau una lingă alta, oftează, dar nu se pricep să scoată două vorbe. Ridicol! Ia să le arăt eu cum se poartă un bărbat”.

Și Omulețul s-a apropiat de etajeră, cu pași de fier.

Katea s-a speriat, a țipat și s-a ascuns îndărătul lui Petia.

Omulețul a chicotit, cu un rîs de fier. — Ce-i, păpușico? Am băgat de seamă că te plictisești și am vrut să te invit la o plimbare.

— Dar eu nu vreau să mă plimb cu tine, i-a răspuns Katea. Și nu mă plictisesc de fel. Pleacă de aici!

— Și îți cer și eu să pleci imediat, s-a amestecat în vorbă Petia. Și cu cît mai repede, cu atît mai bine.

Omul de fier a scrișnit din încheieturile-i metalice, s-a înroșit de mînie și a început să semene cu obiectele turnate în bronz.

— Auziți, el cere! Dar cine ești tu, ca să-mi ceri ceva mie? Stai că-ți arăt eu...

Și Omulețul de fier și-a făcut vînt și l-a izbit pe Petia cu toată puterea.

Jucăriile au închis ochii de spaimă.

„S-a terminat! L-a ucis pe Petia, își spuneau ele. N-au mai rămas din el decît niște smocuri de vată. Biata Katea! Ce-o să se facă acum singură? Cu banditul ăsta nu-i de glumă”.

După ce le-au trecut prin minte toate gîndurile astea, au deschis însă ochii. Și ce credeți că au văzut?...

Omulețul de fier zăcea pe dușumea, cu mîinile desfăcute caraghios, iar Petia cel de vată sta în picioare, ca mai înainte. Vata de pe pieptul lui se scîmboșase și de sub ea strălucia o bucată de metal.

Da! Petia se dovedise și el a fi de fier! Cu deosebirea însă că el nu se lăudase niciodată cu alcătuirea lui metalică. Katea a izbucnit în plîns și i-a mărturisit că îl iubește. Petia s-a fisticit, dar a izbutit să-i spună că și el o iubește. Jucăriile au țipat „Uraa!”, iar Omulețul de fier s-a făcut nevăzut.

Boris Vinogradov

De ce

plînge copilul?

— De ce plînge copilul? l-am întrebat pe un filozof.

— Mai întîi, mi-a răspuns el, pentru că în micuța-i făptură se deșteaptă experiența înaintașilor ei, iar experiența lor îi șoptește că ivirea ei pe lume nu va avea un sfîrșit fericit.

În al doilea rînd plînge din pricina țelurilor insesizabile către care va năzui toată viața și care, ca niște iepurași de lumină, vor fugi mereu dinaintea-i.

Plînge pentru bătăile pe care le va primi în copilărie și, poate, chiar ceva mai tîrziu.

Plînge din cauza femeilor de care se va îndrăgosti, dar care nu-l vor iubi.

Și nu plînge oare și pentru zilele viitoare tinereți, friabilă ca prima zăpadă?

Și pentru că-și va sfîrși zilele fără să

fie înțeles, iar cele mai bune gînduri ale sale se vor stinge ca resturile unui foc sub ploaie?

Auzind toate acestea, l-am întrebat:

— Dar ce-i de făcut ca să nu mai plîngă copilul?

— Trebuie să i se spună că viața nu-i o glumă atît de proastă încît să o disprețuiești. Și vă dau cuvîntul de onoare că o va îndrăgi. Dacă va deveni un savant, va iubi lumea pentru că stelele sînt alcătuite din atomi, pentru că planetele se rotesc după legile lui Kepler, iar merele cad după legea lui Newton. Dacă se va face constructor, va iubi Pămîntul, pentru că pe el se pot construi orașe...

Iar dacă va deveni poet nu va iubi, oare, viața pentru că are trenuri ce duc spre infinit, copaci ce arată cu degetul spre cer, femei care sînt ca cristalele diafane? Spuneți-i, în sfîrșit...

Între timp, copilul continua să plîngă. Dar chiar în aceste clipe critice a venit mămica lui. Și-a frînt mîinile, mișcată, și a exclamat:

— Vai, dragul meu! Se poate să plîngi mereu? Să-ți schimb scutecele și să-ți dau lapte.

A făcut cum spusese și copilul s-a oprit din plîns.

— La ce se gîndește copilul cînd tace? l-am întrebat atunci pe filozof.

A. Kazarian

CONTACTE

Impresii

de neuitat

O delegație a Uniunii Scriitorilor din U.R.S.S., condusă de A. Șaripov, secretar general al Uniunii Scriitorilor din R.S.S. Kazahă, ne-a vizitat țara timp de două săptămîni. În ziua plecării, A. Șaripov ne-a împărtășit impresiile sale:

În aceste două săptămîni, ne-a spus el, am avut multe contacte cu oameni de literatură și artă și am vizitat cîteva dintre cele mai frumoase regiuni ale țării, bineînțeles în afară de Bucu-rești.

În capitala României socialiste, după convorbirile extrem de amicale avute cu președintele Uniunii Scriitorilor, tovarășul Zaharia Stancu, și cu colaboratorii lui, am vizitat cîteva edituri. La editura pentru cei mai tineri cititori am fost plăcut impresionat de atenția acordată prezentării grafice a cărților și de succesele obținute în această direcție.

În cursul vizitelor făcute la Uniunea Scriitorilor și la diferitele instituții de cultură am făcut un util schimb de informații în legătură cu planurile noastre de activitate puse în slujba unei literaturi puternice ancorate în realitatea zilelor noastre.

Am fost cîteva zile oaspeții Brașovului și am fost încințați de pulsul cultural și industrial al orașului. Imprejurimile Brașovului ne-au dezvăluit admirabile peisaje și excelențele condiții oferite turiștilor din țară și din străinătate.

Apoi am petrecut o săptămînă pe litoralul românesc, plin de frumuseți nebănuite. La Constanța am fost oaspeții revistei „Tomis” și discuțiile purtate cu redactorii ei au fost extrem de rodnice.

Am vizitat, cu acest prilej, și cooperativa agricolă de producție „8 Mai”, o unitate în plină dezvoltare, cu mari și importante succese în toate compartimentele de producție.

Acum, la încheierea vizitei noastre, țin să aduc cele mai calde mulțumiri tovarășului Zaharia Stancu și colaboratorilor săi pentru atenția de care ne-am bucurat, pentru căldura și simpatia cu care ne-au însoțit în cursul celor două săptămîni de ședere în Republica Socialistă România. Plecăm din țara dumneavoastră cu cele mai frumoase impresii și cu sentimentul că prietenia dintre popoarele noastre este o contribuție importantă la cauza socialismului și a păcii. Scriitorii din țările noastre militează cu căldură pentru întărirea relațiilor dintre cele două uniuni de creație, pentru o mai profundă cunoaștere și înțelegere reciprocă. Vă făgăduiesc că voi împărtăși conec-tăților mele impresiile de neuitat cu care mă întorc din țara dumneavoastră. ne-a spus în încheiere A. Șaripov.

Rep.

tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica tel
tehnica tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica tehnica

incit, sub egida UNESCO, a fost intreprinsa o vasta ancheta internationala in legatura cu alterarea si conservarea materialelor pietroase. In cursul unor reuniuni tinute la Barcelona, Leningrad si New York au fost prezentate primele rapoarte. A fost, de asemenea, preconizata editarea unui buletin pentru ca cercetatorii din diferite tari, care intreprind cercetari paralele, sa se informeze reciproc si astfel sa gaseasca mai rapid remedii maladii.

Unii dintre ei sint, de pilda, de parere ca salvarea pietrei este si o problema de biologie. Cazurile de deteriorare, au aratat ei, se produc deseori si in afara concentrarilor urbane, incit nu trebuie invinuita numai anhidrida sulfuroasa din atmosfera poluata a marilor orase. Actiunea sulfatanta a unor bacterii este cunoscuta de multa vreme. La baza formarii acidului sulfuric in sol se afla thioabacili. Analiza microbiologica a pietrelor bolnave a dus la confirmarea prezentei acestui tip de bacterii in cazul leziunilor sulfatate. Deci pietrele bolnave trebuiau tratate ca niste plagi infectate. Tratamentele aplicate constau in badionari cu antiseptice foarte puternice si injectii in straturile mai profunde. O metoda mai recenta foloseste fluosilicatii, care sint injectati cu o pompa speciala in piatra care necesita tratament.

Un alt tratament pentru monumentele in primejdie sint apoi curatirile

...si dupa restaurare

prin periere si pulverizarea cu apa. Dar mai exista si tratamente mecanice care au dat si ele rezultate dintre cele mai satisfacatoare. De pilda, fundatiile constructiilor roase de ape si care ameninta cu prabusirea pot fi drenate cu „luminari” conice alcătuite dintr-o materie foarte poroasa. Datorita puterii lor de absorbtie, mai mare decit cea a pietrelor, aceste „luminari”, dreneaza apa si permit evacuarea ei prin evaporare. Cursa pentru salvarea monumentelor este astfel in plina desfasurare.

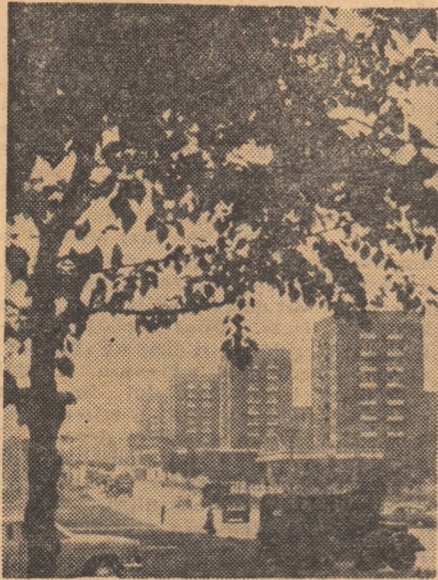
URBANISTICA

Verdele oraşelor

Conform datelor culese de sociologi, se pare ca ne petrecem peste 80 la sută din timpul liber in casa sau in

vecinatatea ei. Iata de ce amenajarea „mediului” din jurul locuintelor e de foarte mare importanta pentru relatiile interumane. De altfel, proportia parcurilor si spatiilor verzi fafa de suprafata totala a unui oras constituie de mult un criteriu de apreciere a calitatilor lui locative si recreative.

Sa vedem, insa, cum actioneaza spatiile acoperite cu vegetatie asupra cliimei oraşului. In asemenea spatii exista un aer mai curat, imbunatatit, nu atit de oxigenul eliminat de plante in urma procesului asimilarii, ci influentat indirect de faptul ca tufisurile si copacii fac sa scada temperatura aerului. favorizeaza depunerea prafului

Vegetatia asaneaza clima

si opresc vintul. Dar, pentru a utiliza plantele cu maximum de succes, trebuie sa li se cunoasca capacitatile. Astfel, arborii cu frunzisul bogat, care dau o umbra deasa, trebuie evitati in general, deoarece sub ei nu creste nimic. E vorba, in spefa, de stejari, tei, castani, fagi, conifere.

Pentru ca speciile verzi sa-si indeplineasca scopul este in primul rind necesar sa se cunoasca si sa se ia in considerare posibilitatile oferite de natura. Plantele si solul participa la procese naturale care sint intrerupte, tulburate sau impiedicate prin constructie. Intr-un mare oras, sute de hectare de teren fertil, activ sint acoperite de cladiri, strazi, parkinguri etc. si scoase din circuitul natural. Apa exemplifica cel mai limpede aceasta situatie. In mod normal, precipitatiile cazute sub forma de roua, ploaie si zapada sint retinute de plante, de pe care se evaporaza, sau patrund in pamint; numai o cantitate mica se pierde, scurgindu-se la suprafata. In orase peste 100 litri pe metru patrat din precipitatiile anuale sint eliminati imediat prin canale.

Pe de alta parte, dupa ce a ajuns in pamint, apa este absorbita in cantitati considerabile de plante care o redau atmosferei sub forma de vaporii, in timp ce evaporarea superficiala din orase, unde predomina cimentul si asfaltul, este foarte redusa. Datorita evaporarii minime, caldura acumulata in orase creste cu o treime din radiatia solară. Asociat cu scaderea absoluta a precipitatiilor deasupra oraşelor, acest surplus de caldura duce dupa citeva zile foarte calduroase la asa-numitul „efect de cuptor”.

Suprafetele acoperite de vegetatie remedieaza in parte aceste neajunsuri si, in plus, actioneaza favorabil asupra vinturilor care, la rindul lor, influenteaza asupra continutului in praf al aerului. De fapt ele nu filtreaza praful ci, o data acesta deasupra pe peluze sau sub copaci, il „fixeaza” si nu-l lasa sa fie luat iarasi de vint. Mai trebuie mentionata si posibilitatea de a limita raspindirea sunetului prin modelarea terenului si plantarea lui.

Masuratori recente au aratat ca in portiunile foarte aglomerate ale oraşelor sint suficiente benzi de verdeata de 50-70 metri latime, pentru a ameliora considerabil clima, ai carei parametri devin similari celor inregistrati in afara asezarii urbane. Premisa reusitei o constituie alegerea celor mai eficiente elemente in functie de scopul urmarit. O padurice de conifere, de pilda, nu e mult mai eficace decit o peluză cind e vorba de amortizarea sunetului, fixarea prafului sau chiar protectia impotriva vintului. In schimb, paduricea asigura o evaporare mai accentuata si de aceea imbunatateste clima mai mult decit peluzele. Ideale sint deci zonele verzi care cuprind atit arborii cu frunze cazatoare, cit si arborii coniferi presarati pe peluze. Oricit ar fi de frumoase si ne-ar desfața privirile, florile singure nu sint folositoare. In afara de trandafiri, care sint nepre-

tenţioşi, e de preferat ca celelalte flori sa fie plantate abia dupa copaci si tufisuri, chiar dupa ce acestia au atins o oarecare dezvoltare, fiind singurii care dau nastere in sol la materialul biologic necesar creşterii altor plante.

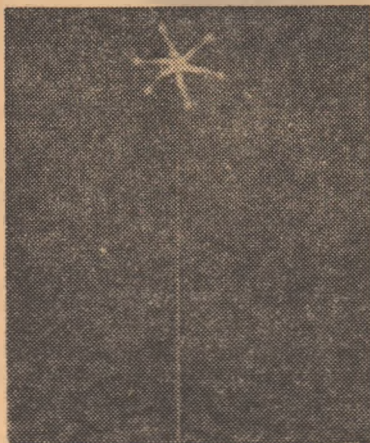
Spatiile verzi planificate si plantate corect rezolva contradictia dintre creşterea numarului de locuitori pe hectar si disparitia totala a zonelor libere. In locul spatiilor ramase din intimplare neconstruite pentru care nu se gasesc alta solutie decit plantarea, se nasc acum pe langa locuinte spatii lasate libere si amenajate in mod special pentru recreere la toate virstele. Spatiile verzi ajung astfel sa indeplineasca o functie igienica pentru oras si una sociala pentru locuitorii lui.

ZOOLOGIE

In noaptea abisurilor

Explorarea fundului marilor si oceanelor aduce mereu alte surprize zoologice. Astfel, in ultimul timp si-au revelat citeva din secretele lor doua tipuri de animale abisale necunoscute pina acum.

In cursul unei croaziere in Atlantic, o navă oceanografica a izbutit sa fotografieze o faptura fixata de pedunculul ei la o adincime de 5 300 m in largul coastelor Guineei. Este vorba de un umbelulid, organism din ramura onidarelor, intrudit cu coralli si hidrele. Fotografia noastra ne arata cum pedunculul umbelulidului, cu o lungime de circa un metru, are in partea de sus un buchet de polipi dispusi in stea. Animalul este de culoare rosie, spre portocaliu. Cunoscut nu-

mai din seria de fotografii din care face parte si cea de mai sus, animalul n-a putut fi incadrat inca intr-o specie precisă.

Pe de alta parte, in Atlanticul de sud, in largul insulelor Falkland a fost descoperita o specie de neopilin. Mica moluscă — cu o cochilie circulara, avind un diametru de 2 mm — este in aparanta insignifianta. Dar, descoperirea ei este socotita totusi de mare importanta, intrucit face parte dintr-o grupa, aceea a monoplacoforelor, crezuta stinsa pina in 1952, cind reprezentanti de-ai ei au fost gasiti in Pacific. Monoplacoforele sint interesante pentru specialisti dat fiind ca denota urme de segmentare; in timp ce toate celelalte moluste se caracterizeaza tocmai prin faptul ca nu sint segmentate, aceste urme par a dovedi ca molustele descind din anelide (viermi segmentati).

Pina nu de mult, monoplacofore vii — respectiv neopiline — fusesera semnalate, cum am mai amintit, in Pacific, in apropierea insulelor Hawai si in golful Aden. Descoperirea noului specimen extinde aria lor de repartitie la un al treilea ocean; cel Atlantic. Acum 20 de ani inca, aceste animale erau total necunoscute. Acum se constata ca traiesc in cea mai mare parte a oceanelor, intre 2 000 si 7 000 de metri adincime.

Cine stie ce alti martori ai trecutului se mai ascund inca in noaptea vesnica a abisurilor!

METALURGIE COSMICĂ

De la „Electro-Hefaistos” la „Vulcan”

In mitologia antica, Hefaistos, zeul focului la greci, il avea la romani drept omolog pe Vulcan. Erau doua nume ale unuia si aceluiasi zeu, faurul divin care a turnat armura lui Ahile, eroul razboiului troian, si carul lui Helios, zeul Soarelui...

Intre inventiile moderne cu aceste nume exista, insa, o departare in timp de un secol

„Electro-Hefaistos” a fost numita inventia sudurii cu arc a lui Nikolai Benardos (1824-1905). Era prima sudura cu arc din lume. Cercetind arcul electric printr-o sticla fumurie, Nikolai Benardos a intrevazut in el nu numai o sursa de lumina, ci si o unealta ce ar putea vindeca vicilele si ranile metalelor. A facut chiar planul de a suda „Clopotul tar” din Kremlin, crapat, dupa cum se stie, in cursul unui incendiu. Dar nu si-a putut duce intentia la bun sfirsit din cauza cunoastințelor sale insuficiente in materie de metalurgie.

Un alt pionier al sudurii electrice a fost Nikolai Slavianov, un inginer din Perm (1845-1897), care era metalurgist ca formatie. Ceea ce l-a ajutat sa-si dea seama si sa evite defectele metodei preconizate de Benardos, Slavianov deschisese un atelier de sudura electrica. Intr-o zi i s-a adus din gubernia Novgorod, deci cam de la vreo 1 500 de kilometri departare, un clopot spart care cintarea ceva mai putin de 5 tone. Dupa citva timp, dangatu-ji profund a vestit ca sudura electrica ca procedeu practic vazuse lumina zilei.

Dezvoltarea acestui procedeu a fost, insa, mai cu seama legata de numele academicianului Evgheni Paton (1870-1952). In cursul celui de-al doilea razboi mondial, grupul de savanti care lucra sub indrumarea lui Paton a aplicat sudura electrica la sudarea blindajelor si a turelelor de tancuri. Iar dupa incheierea pacii, acad. Paton a construit un pod peste Nipru care n-are nici un nit, fiind o adevarata capodopera de sudura.

Institutul de sudura din Kiev se numeste acum Evgheni Paton si este condus de fiul acestuia, Boris Paton. In acest centru s-a format scoala sovietica de sudura electrica, care se bucura acum de o celebritate mondiala.

Caci, sa ne amintim: in cursul celei de-a 77-a rotatii a lui „Soiuz-6”, comandantul acestuia a inchis portița de comunicare cu cabina echipajului, a scos aerul din compartimentul unde se afla utilajul ce urma sa fie supus experientei, iar inginerul de bord Valeri Kubasov a bransat aparatul de sudura „Vulcan”. Cu acest prilej au fost succesiv facute — dupa cum s-a anuntat — mai multe operatii de sudura. Dupa care inginerul de bord a dus mostrele sudate in cabina cosmonautilor, iar compartimentul orbital a fost inchis ermetic. Experientele avusesera drept scop sa verifice particularitatile sudurii diverselor metale in vidul interplanetar. Si acum, iata ce declara Boris Paton, realizatorul lui „Vulcan”:

— Progresele cosmonauticii ne permit sa intrevedem laboratoare orbitale si alte instalatii extraterestre. Mai devreme sau mai tirziu vor fi facute in spatiu lucrari de montare si de reparatii care vor cere utilizarea sudurii. Dar conditiile in care se vor desfasura ele se vor deosebi fundamental de cele terestre: vid si deci absenta aerului, imponderabilitate, salturi bruscte de temperatura, suprafete expuse la soare care se vor incalzi si altele aflate in umbra care se vor raci mult mai repede decit pe Pamint, unde aerul inconjurator ateneaza mult diferentele de temperatura.

Cum a actionat insa „Vulcan”? Pentru a gasi cele mai potrivite metode de sudura in aceste conditii, au trebuit utilizate mai intii metode puse la punct pe Terra. Si, mai ales, sudura prin difuziune si prin explozie care nu presupun topirea prealabila a metalului, iar imponderabilitatea nu le este contraindicata. (Daca s-ar utiliza metode de sudura traditionale, picaturile de metal topit s-ar putea departa de punctul de sudura si deveni atit de mari incit intreg procesul ar fi perturbat). Sudura prin difuziune se bazeaza pe proprietatea metalelor, reci sau incalzite, de a adera in vidul inalt. Cea prin explozie proiecteaza unele impotriva altora obiectele ce urmeaza a fi sudate si le „lipeste” intr-o camera cu vid, in care nici macar nu se aude zgomotul produs de deflagratie.

TEMĂ DE SEZON

Virful de vară

După cum arată statisticile, morbiditatea copiilor — adică totalitatea îmbolnăvirilor — marchează două curbe cunoscute sub numele de „virful de iarnă”, datorit afecțiunilor respiratorii și „virful de vară”, datorit afecțiunilor acute digestive. Aceste tulburări intestinale acute pot îmbrăca în evoluția lor diverse forme, începând cu dispepsii ușoare, traduse prin scăderea apetitului, înmulțirea scaunelor, stagnare sau scădere ponderală și mergând pînă la stări toxice grave.

Cauzele care produc aceste stări la sugarul și copilul mic sînt de trei fe-

chiar și fructe, fără avizul medicului. Fructele, cu toată valoarea lor vitaminică, pot provoca uneori în timpul verii tulburări digestive la copilul mic; de aceea, cînd sînt date crude, vor fi administrate cu prudență.

În combaterea factorului infecțios se va ține seama de următoarele recomandări: evitarea aglomerărilor, a contactului cu persoane bolnave și chiar cu persoanele străine aparent sănătoase. Căderea organismului copilului previne infecțiile respiratorii, care pot afecta, secundar, tubul digestiv. Sugarul va fi scos treptat la aer liber, după un pro-

Sănătos, deci bine dispus

Foto: V. Ghende-Rote

luri: alimentare, infecțioase, de mediu sau de îngrijire. Cunoașterea lor este extrem de importantă pentru că pe cît de complicate sînt intervențiile terapeutice în cazurile de boală instalată, pe atît de simple sînt măsurile de prevenire.

Hrănirea sugarului sau copilului mic cu alimente nepotrivite pentru vîrsta lui, cu cantități prea mari de lapte, nerespectarea orolilor de masă (mai ales la copiii alimentați artificial), abaterile de la regulile de igienă, prin folosirea laptei contaminate cu microbi, păstrat în condiții improprie, la căldură, în vase nefierți, expus la praf și muște etc. — constituie așa-zisele cauze alimentare ale dispepsiei. Cauzele infecțioase, de origine intestinală (dizenteria și altele) sau cele care pleacă de la diferite organe (nas, gît, urechi, căi urinare, piele etc) pot dezlănțui și ele cu ușurință tulburări digestive la copilul mic. Temperatura nepotrivită (supraîncălzirea), condițiile de mediu improprie, igiena defectuoasă constituie cauzele „de îngrijire” la care ne referem.

Măsurile pentru prevenirea tulburărilor digestive acute se adresează tocmai acestor factori etiologici. Copilul va fi alăptat la sîn cel puțin 5—6 luni, deoarece nici un preparat dietetic modern nu a putut egala valoarea laptelui de mamă; se va evita înfărcarea și, în special, înfărcarea bruscă în lunile de vară. Dacă sugarul e alimentat artificial, se va prefera laptele praf care este superior laptelui lichid, atît prin constanța compoziției chimice, cît și prin sterilizare. Praful de lapte va fi dizolvat în apă fiartă și răcită înainte de fiecare masă, nu o dată pentru 24 de ore, în vase curate, la adăpost de praf și muște. Nu se va utiliza laptele rămas de la masa anterioară. Concentrația laptelui praf variază în funcție de vîrsta copilului și va fi stabilită de medic. La prepararea laptelui, o grijă deosebită va fi acordată igienei: curățenia mîinilor persoanei care prepară și administrează hrana copilului, curățirea și fierberea biberoanelor și tetinelor.

Respectarea orolilor de masă e o „regulă de fier” în alimentarea copilului mic. Mesele se vor da, în general, la 3 ore cînd copilul e hrănit la sîn și la 3-4 ore cînd e alimentat artificial. Se va respecta „pauza alimentară” de 6—8 ore în timpul nopții.

Nu se vor introduce alimente noi.

gram stabilit de medic, în funcție de vîrstă și de starea de nutriție. Se vor respecta toate indicațiile pentru vaccinările obligatorii din primul an de viață.

Condițiile de mediu vor fi cît mai bine adaptate necesităților copilului: temperatură adecvată (20°—22°), umiditate suficientă, aerisire repetată, lumină suficientă, îndepărtarea prafului etc. Se va respecta cu strictețe igiena individuală a copilului și a mamei sau a persoanei care îl îngrijește.

Ținînd seama de aceste recomandări, se pot evita multe din tulburările de nutriție care apar cu atîta ușurință mai ales în perioada căldurilor de vară.

Dr. Raisa Franțeva

DIETETICĂ

Inima și alimentația

„Omul care își sapă mormîntul cu gura” reflectă o înțelepciune populară. Astăzi se admite că inamicul nr. 1 al inimii este scleroza arterială (ateroscleroza) cu localizarea ei electivă la arterele inimii (arterele coronare). Or, majoritatea cercetătorilor sînt de părere că există o strînsă legătură între alimentație și apariția aterosclerozei și că deci nu se poate vorbi de o profilaxie a aterosclerozei coronariene fără un regim alimentar adecvat.

S-a arătat, mai de mult, că grăsimile în general și cele de origine animală în special au tendința de a se depune în pereții arterelor. De aici, utilitatea grăsimilor vegetale care — din punct de vedere medical — sînt antiaterosclerotice. Dar această chestiune nu trebuie înțeleasă mecanic. Este semnificativ în acest sens un caz deseori citat în literatura medicală. Popularizarea pe scară largă a acțiunii nefaste a grăsimilor animale a determinat mase mari de oameni din Canada să le

excludă total, timp îndelungat, din alimentație. Consecința a fost apariția unei afecțiuni cu manifestări asemănătoare celor observate la populația din Hiroșima care a făcut o boală de iradiație. Maladia a fost explicată prin lipsa unor vitamine esențiale pentru organism și care se găsesc „dizolvate” numai în grăsimile animale. Proba a fost de altfel făcută: reintroducerea în alimentație a acestor grăsimi a dus la dispariția simptomelor.

De aceea se recomandă ca într-o rație alimentară să se încerce pe cît posibil realizarea următoarei proporții; la 1 g grăsimi animale (unt, smîntînă, brînzetură, ouă, icre, untură, slănină) să se consume 3 grame grăsimi vegetale (ulei de porumb, de floarea soarelui etc.)

Problema colesterolului — acest erou al dramei aterosclerozei — a fost și ea revizuită. Această substanță chimică descoperită în urmă cu un secol sub numele de coleserină a jucat inițial un rol esențial în bolile de ficat, apoi și-a schimbat... sexul, a devenit colesterol și a fost incriminată ca responsabil principal în ateroscleroză. Astăzi nu se mai acordă o importanță atît de mare colesterolului, după unii specialiști „colesterolofobia”, în prezent atît de răspîdită, neavînd o bază justificată. După aceiași specialiști, colesterolul ar fi doar un „martor” al aterosclerozei și nu cauza. Nivelul concentrației colesterolului în sînge (colesterolemia) nu este un criteriu absolut al gradului de ateroscleroză. Să nu uităm că această substanță provine nu numai din alimentație, ci și din sinteza sa proprie în organism.

Hidrocarbonele sau glucidele din piine, făinoase, dulciuri și fructe consumate în exces ar avea un rol mai nociv asupra arterelor, după ultimele cercetări, decît grăsimile. Oricum, consumate în cantități mai mari decît cele necesare, ele sînt depozitate sub formă de grăsimi, ducînd la apariția obezității.

Dr. Z. A. Barski

MOZAIC MEDICAL

Apa și infarctul

Cercetări „epidemiologice” au arătat că mortalitatea prin bolile ischemice ale miocardului, cum este infarctul cardiac, sînt mai frecvente în regiunile cu apă dură (bogată în carbonat de calciu) decît în cele cu apă dulce.

Rubidiu pentru creier ?

Administrarea experimentală de rubidiu a dus la creșterea activității mentale, a stării de „vioiciune psihică”, contrar litiului care face să scadă această stare hiperactivă și încetinește traseul electroencefalografic. Dar rubidiul este toxic pe cale intravenoasă, iar pe cale orală nu poate fi dat decît în doze progresive.

Descendența diabeticilor

Studii asupra cuplurilor de diabetici au arătat că într-un grup de 155 descendenți din doi părinți bolnavi de diabet 41 (62 la sută) aveau probe de hiperglicemie anormale. Diabetul ca atare a fost găsit numai în 8,8 la sută din cazuri.

Lipitorile în tratamentul durerilor cardiace

Străvechi mijloc de tratament, lipitorile au reintrat în actualitate. Cercetări recente arată că în dureri precordiale aplicarea a 6—8 lipitori pe regiunea pieptului are un efect salutar. Acest procedeu ar contribui, după unii specialiști, chiar la prevenirea infarctului cardiac.

— I-am dat, domnule doctor, pastilele stimulative pe care i le-ați prescris și a fugit cu nerușinata din vecini!

esculap
esculap esculap
sculap esculap escula
lap esculap esculap esu
esculap esculap esculap
culap esculap esculap escu
ap esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

Poșta medicului

P. I. MARIAN — București: 1) Nu, 2) Leac major: căsătoria! Ca medicație auxiliară: cure repetate de Folcisteină asociată cu vitamina E 3 cpr./zi și, eventual, Madiol 3—4 cpr./zi. 3) În cazul căsătoriei, „tratamentul” este pentru toată viața... În rest, pînă la normalizarea funcțiilor.

O CITITOARE — București: Adresați-vă serviciului de chirurgie estetică al spitalului Fundeni din București.

I.N.A. — București: Am auzit și noi despre această nouă metodă, dar ea nu se practică încă în țară.

Z. Z. — București: Problema este într-adevăr puțin mai delicată deoarece majoritatea medicamentelor indicate în parkinsonism sînt contraindicate pentru glaucom. Dintre produsele care nu prezintă totuși aceste contraindicații vă enumerăm cîteva: Tremoril, Diparcol, Latibol.

DIANA R. — Sibiu; CAZAN K. — Săcele, jud. Brașov: Cure repetate de Folcisteină asociată cu vitamina E și cîte un comprimat de Napoton cu jumătate de oră înainte de momentul oportun vor remedia deficiența. Soluția majoră rămîne însă normalizarea vieții sexuale prin căsătorie.

STOASĂ FANE — com. Traian, Jud. Teleorman. BOJINCĂ DUMITRU — stația C.F.R. Butoești, jud. Mehedinți: În formele cronice atrofice de faringită se recomandă pensulații cu: Rp. Iod metaloid 0,10 g, Iodură de potasiu 0,50 g, glicerină 50 g. De asemenea pulverizații cu aerosoli sulfuroși sau iodici în inhalatoarele speciale de la Govora sau Slănicul-Moldovei. Nu trebuie neglijată nici utilitatea curei heliomarine și a tansoterapiei. Sînt interzise alimentele iritante, abuzul de alcool, fumatul, viața sau munca într-o atmosferă cu praf și gaze toxice.

CONSTANTIN BRICEAG — Strebaia, Jud. Mehedinți, I. DUMBRĂVĂ — Deva: Este vorba desigur de un proces evolutiv de otoscleroză, oarecum fiziologic ținînd seama de vîrsta dv. În cazul cînd nu vă puteți procura produsul Oteneurine — zilnic intramuscular cîte o fi 15 timp de 12 zile, pauză 15 zile, după care se repetă astfel mai multe serii — vă recomandăm o cură prelungită cu heparină lipocaică 6 comprimate pe zi supte sub limbă, tratament care, urmat consecvent, a dat rezultate pozitive.

DRĂGANESCU ION — București: Recomandările medicului care v-a consultat au fost bune, dar tratamentul reclamă o cură de cel puțin trei luni. Ați uitat dv. sau n-a izbutit medicul să se facă înțeles?

MORARU ION — Lipova: Am primit și a doua scrisoare, dar acum nu mai sîntem de acord cu dv. Pe la începutul secolului al XVIII-lea, de sub pana clerului francez Jacques de Vitry ieșea acest reproș adresat medicilor: „Dumnezeu spune: vegheați; medicul spune: dormi. Dumnezeu spune: postește; medicul spune: mîncă. Dumnezeu spune: chinuiește-ți trupul; medicul spune: desfată-l, fără să mai vorbim de cel care, sub pretextul de purgare, te sfătuiască stricăciune”. Cum să aprobăm atunci prescripțiile „dietetice” ale nu știm căror rituri religioase?

M.D.I. — Tecuci: Diagnosticul de microză vaginală nu poate rezulta decît dintr-un examen microscopic al secreției. Uneori atît pruritul cît și secreția nu au nici o semnificație patologică, fiind frecvent întîlnite la persoane nemăritate.

VIOLETA — Brașov: Cum s-ar zice, soțul dv. aplică cu sfîntenie rețeta lui Rabelais (el însuși medic,) pusă în gura eroului său Pantagruel: „Pofta vine mîncînd, dar setea trece bînd”. Tratamentul obezității și hipertensiunii de care suferă constă în primul rînd în voința sa de a reduce consumul de alimente (în special grăsimi, dulciuri și făinoase) și de lichide (în special băuturile alcoolice). Bineînțeles, dacă ține la viață.

NIGERIA

Celebrii vopsitori din milenarul Kano

Intemeiat aproape acum un mileniu, Kano e unul din cele mai mari orașe din Africa tropicală; are mai bine de un milion de locuitori.

Am putut vizita acest oraș din nordul Nigeriei abia după un an de la stabilirea mea în sud, la Lagos, capitala țării. Cele două orașe sînt despărțite de sute de kilometri. Ca să ajungă la Kano șoseaua străbate pădurile tropicale locuite de populația yoruba, taie superbul Niger și se întinde ca o panglică cenușie de-a lungul nesfîrșitei savane.

În cursul acestui an ascultasem cu nesăț pasionante relatări ale prietenilor

Kano e un centru al opoziției anti-feudale.

Orașul era celebru datorită exportului de piele: de vițel, oaie, crocodil și șopîrle mari. Dar cea mai apreciată era pielea fină, elastică și foarte rezistentă de „capre roșii”. Anglia nu fusese încă cucerită de normanzi cînd Europa le cunoștea valoarea. Un secol mai tîrziu, europenii au început să numească această marfă „piele marocană”, dat fiind că ea ajungea pe piața europeană mai ales prin Maroc. Lumea veche nu știa că uriașele turme de „capre roșii” creșteau numai pe pășunile din preaj-

Vopsitori la lucru

și cunoșcuților care avuseseră norocul să viziteze Kano. Unii dintre ei îmi arătau monede străvechi, alții îmi povesteau despre gigantice piramide alcătuite din saci de arahide care urmau să fie trimiși în diverse porturi ale țării sau îmi dăruiau fotografii ale celebrei moschei din oraș, cea mai mare din zona aflată la sud de Sahara. În felul acesta, orașul începuse să mă atragă din ce în ce mai puternic.

Legendarul și străvechiul Kano are străzi înguste și întortocheate, strînge între zidurile înalte de lut ale caselor fără ferestre și cu acoperișuri plate, aducînd cu niște mici fortărețe. Orașul a fost întemeiat acum aproape o mie de ani la o răspîntie de drumuri străbătute de caravane.

„Cronicile orașului Kano”, păstrate pînă astăzi, consemnează evenimente întîmplate încă în secolul al XI-lea. Puternicele ziduri, șanțurile adînci și porțile masive, ferecate cu lanțuri transformaseră orașul-stat într-un adăpost sigur pentru negustori și mărfurile lor, într-o republică comercială.

Abia la începutul secolului XIX, emirii unui popor de nomazi — fulani, veniți acolo sub stindardul verde al islamului, au statornicit prin foc și sabie feudalismul. Citadela comercială, liberă pînă atunci, obișnuită să rezolve totul cu aur și nu cu arme, s-a supus cu inima strînsă cîmpitorilor. Dar și acum,

ma depărtatului oraș african Kano.

Dar negustorii din Kano făceau comerț și cu „carne vie”. Timp de cîteva secole, în oraș a înflorit una din cele mai mari piețe de sclavi din Africa.

În 1903, lordul Lougard a provocat un conflict cu sultanul din Sokoto, care stăpînea și emiratul Kano, și a inclus tot ținutul în posesiunile engleze. Zidurile de lut ale orașului n-au putut rezista tunurilor de 75 mm.

Încă de pe la sfîrșitul secolului XIX, viața economică a orașului începuse să decadă. În 1903, Kano nu mai ocupa decît o treime din teritoriul înconjurat de ziduri. Părea că îl aștepta soarta orașelor Badagri și Kalabar, care înfloriseră și ele cîndva mulțumită comerțului de sclavi. Dar ingeniozitatea locuitorilor săi a învins declinul. Ei au început să cultive arahide. În 1912, cînd a fost construită calea ferată Kano-Lagos, a pornit spre țărmul Atlanticului și prima tranșă de arahide de 2500 de tone. Acum, pe această rută se transportă anual peste jumătate de milion de tone, arahidele fiind unul din principalele articole de export ale Nigeriei.

Am ajuns la Kano într-o noapte fără stele. Însoțitorul meu era un tînăr francez, care se ducea în nordul Nigeriei spre a rezolva niște treburi ale firmei „John Holt Limited”. Filiala engleză a acestei firme își are sediul la Kano, în cînt însoțitorul meu cunoștea foarte bine orașul.

— Se lucrează greu aici. E o concurență acerbă. Trebuie să te înțelegi din vreme cu căpeteniile satelor pentru cumpărarea recoltei de arahide. Apoi, în preajma recoltării se amenajează un drum pentru transportul arahidelor, care ține însă numai atît cît camioanele să poată trece de două ori pe el: odată goale și o dată pline.

Nocturnul Kano ne-a primit cu niște lumini slabe de felinare. Tînărul francez mi-a explicat că probabil se defectase iar centrala electrică.

— În schimb, veți avea prilejul să vă aflați în atmosfera unei povești din „O mie și una de nopți”, a adăugat, după care a virat mașina într-un labirint de ulicioare neasfaltate. O cotitură, și încă una, și privirea ne-a fost izbită de o lumină albă, insuportabil de puternică. Ne aflam într-o piață inundată de lumina pătrunzătoare a sute de felinare cu carbid, care se revărsa asupra a mii de oameni înveșmîțați în alb.

Oamenii își încovoiau și-și îndreptau spinarea, își ridicau și apoi își lăsau brațele, îngîmînd în cor o rugăciune...

— E ultima zi de post musulman, m-a lămurit însoțitorul. După această rugăciune o să se încingă un ospăț...

Într-adevăr, din curțile caselor care înconjurau piața răzbătea pînă la noi un

puternic miros de friptură și mirodenii. Iar după o oră, cînd noi ne instalasem în camerele noastre de la ultramodernul hotel „Central”, tăcerea nopții a fost sfîșiată de împușcături, explozii de petarde și focuri de artificii.

Nimeni nu știe exact cîte secole au vasele de lut ale vopsitorilor din Kano, îngropate în pămînt afară din oraș, imediat ce treci de zidul care-l împrejmuiește, chiar lîngă porțile Nasarava (Porțile Victoriei). Uriașele recipiente circulare, pline cu un lichid albastru închis, sînt împrăștiate ici-colo pe suprafața netedă a unei piețe. Lîngă fiecare vas stă cinchit un bătrîn bărbos care viră sau scoate din vas o bucată de postav. Miinile vopsitorului sînt albastre pînă la cot. O dată intrată în piele, vopseaua nu se mai curăță. Lîngă un vas arde mocnit o grămadă de paie și bălegar. Înăuntru se află materia primă din care se prepară vopseaua indigo, celebră în toată Africa occidentală și centrală.

În piață locuiesc cîteva familii de vopsitori. Fiecare din ele are un autentic atelier medieval, cu legile și obiceiurile lui, cu tradițiile și secretele lui. Țesăturile vopsite la Kano continuă să reziste concurenței mărfurilor străine; nu se decolorează sub fierbintele soare african și cochetele savanei le preferă produselor de altă proveniență.

Într-adevăr, Kano este un oraș mare. Cei peste un milion de locuitori fac ca inima-i puternică, mereu tînără, să bată ritmic. Într-o zi, am văzut pe aeroport un călăreț, care ținea în mină un buciun lung de trei metri. După aterizarea unui avion venit din Lagos, călărețul de pe cămilă a dus încet la gură tubul de bronz și a salutat pasărea de oțel. Scena a avut pentru mine o semnificație simbolică: un străvechi oraș salută solemn viitorul...

E. Korșunov

NORVEGIA

Pe urmele lui Nansen

La o serată literară organizată în orașul Vardö au venit și mulți curioși care auziseră că o artistă din grupul nostru avea o păpușă ce rostea în norvegiană o conferință umoristică despre dragoste.

Eu am fost prezentat ca autor al unei povestiri despre celebrul explorator și naturalist norvegian Fridtjof Nansen. După ce am vorbit pe scurt despre noutățile din literatura sovietică, am întrebant dacă printre ascultători sau printre cunoșcuții lor era cîmvă cineva care îl întîlnise pe Nansen. După cîteva minute am primit un bilețel: „Eu l-am văzut pe Nansen. Aș fi bucuros să vă am ca oaspeți miine seară”. Georg Gabrielsen.

„Georg Gabrielsen e un om în vîrstă, cu părul cărunt, căruia poți să-i dai 55 dar și 65 de ani; după ce trec de 50 de ani, uscățivii norvegieni se schimbă de obicei puțin. Dar cum am aflat, spre stupoarea noastră, Gabrielsen urma să împlinească curînd 77 de ani.

Într-o încăpere spațioasă erau atîrnate pe perete două diplome înrămate, care atestau că gazda noastră primise distincția „Pentru contribuție deosebită în dezvoltarea pescuitului”.

— Da, așa este, ne-a spus G. Gabrielsen, luînd de pe perete una din diplome și privînd-o cu luare aminte. Sînt, într-adevăr, pescar, cum au fost de altfel și tatăl și bunicul meu. Familia noastră a venit aici de la ferma pe care o avea în valea Gudbrandsdalen încă din 1743. De atunci toți Gabrielsenii se în-deletnicesc cu pescuitul.

Poate că din pricina vîrstei Georg

Gabrielsen are ciudatul obicei de a se opri la jumătatea unei fraze, de a tăcea o clipă, după care abordează cu totul altă temă.

— Așadar, l-am văzut pe Nansen, ne-a spus el la un moment dat. Dar nu în anul cînd s-a întors din expediția de pe „Fram”, ci mai tîrziu, după ce noi, norvegienii, am desfăcut uniunea personală cu Suedia și ne-am dobîndit independența. Nansen venise la Vardö împreună cu Mikkelsen, care era in-țitul nostru prim-ministru. Deși poporul ar fi vrut ca Nansen să fie prim-ministru. Probabil că lui Mikkelsen nu i-au plăcut de fel strigătele: „La cir-ma, Fridtjof Nansen!”, care au răsunat și aici, la noi. Nansen însă nu do-rează acest lucru, el voia să se întorcă în deșertul de gheață pe care-l îndră-gise.

Așadar veniseră amîndoi la Vardö. Tocmai trebuia să se hotărască dacă Norvegia să fie republică sau monar-hie. Toți locuitorii orașului se aduna-seră lîngă o biserică. Mikkelsen și Nansen au început să arate că, desigur, republica ar fi mai bună, dar că ma-riile puteri făgăduiseră să recunoască în scurt timp independența Norvegiei dacă aceasta avea să fie cîrmuită de un monarh. Cu alte cuvinte, era mai bine ca norvegienii să-și aleagă un rege. Dar la un moment dat unul din-tre pescarii noștri a strigat în gura mare: „Exact. Jos cu regele! Trăiască Nansen!”

Am izbucnit cu toții în rîs. Georg Gabrielsen a așteptat mai întîi să ne potolim, după care a luat de pe o po-liță un album cu fotografii din vechiul Vardö, așa cum l-a văzut Nansen. Hit-leriștii au distrus clădirea poștei, dar el, Gabrielsen, ne putea arăta locul unde fusese.

Apoi gazda s-a apropiat de un raft și a început să caute ceva într-un teanc de reviste.

— Aha, l-am găsit, a rostit el, după care ne-a întins un volum legat în piele. Pe copertă scria: „Norvegienii care au murit în anii 1939—1945”. Ci-tiți acolo unde e o însemnare, ne-a spus bătrînul pescar.

— Gabrielsen Christopher, pescar din Vardö, născut la 28 aprilie 1904...”

— E un frate al meu, a rostit în șoaptă bătrînul. Am a'ci patru volu-me. Ele cuprind numele tuturor celor ca-re au murit în timpul războiului. 11000 de biografii scurte. Se găsesc de vin-zare în librării. Dar familiile celor morți le-au primit gratuit.

După ce a așezat volumul la locul lui, pescarul ne-a întrebat dacă în U.R.S.S. nu s-au tipărit asemenea cărți.

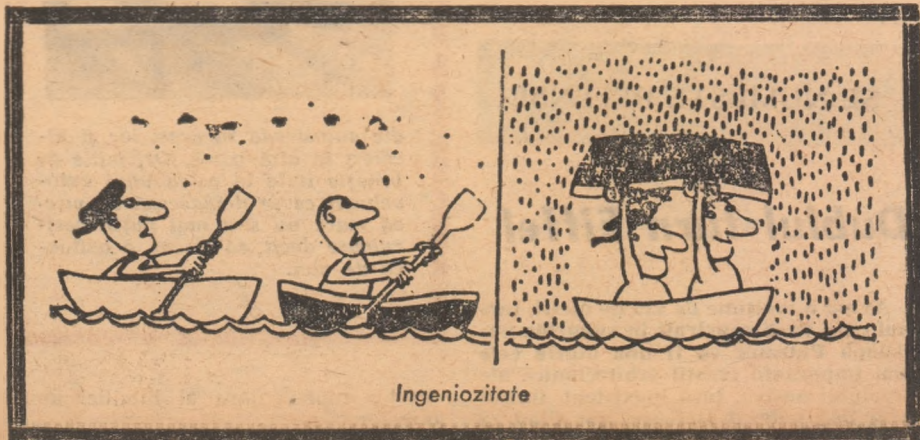
— Nu, i-am răspuns, nu s-au editat. 11.000 de nume încap în patru volume. Dar dacă socotim și locuitorii pașnici și prizonierii de război executați de hitleriști, noi am pierdut în război 20 de milioane de oameni. Ceea ce ar în-semna peste 7000 de asemenea vo-lume...

★

Înainte de a urca în avion vîntul rece cu iz de zăpadă care bătea din-spre munți ne silise să ne ridicăm gu-lerile mantalelor de ploaie. Acum, în spatele nostru se întindea tundra, se înălțau blocuri de piatră și rătăceau reni în căutare de hrană. Iar dedesubt, la mare depărtare, se afla o insulă în-verzită, acoperită doar în parte de car-tierele orașului Tromsö. Cum zarea nu era întunecată de fumul coșurilor de fabrici, din avion se putea desluși dru-mul pe care pornise în călătoria sa în jurul zonei nordice a Eurasiei „Vega” lui Nordenskjöld, pe care pornise plin de speranță și se întorsese triumfal „Fram”-ul lui Nansen și deasupra că-ruia zburase pentru ultima oară Roald Amundsen.

Pe oglinda albastră a strîmtorii lu-neca spre un pod alb un vas alb. Stră-bătea o apă pe care de cîteva secole pornesc spre necunoscut oameni te-merari.

G. Kublîcki

Ingeniozitate

globe
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

Marinărească...

Foto: S. Petruhin (A.P.N.)

DUPĂ 5000 DE ANI

Pinul,
o microfarmacie

Cele mai vechi sfaturi și rețete amintesc de însușirile curative ale pinului (*Pinus silvestris* L.). Într-adevăr, la sfârșitul secolului trecut, săpături arheologice făcute pe locul unui mare oraș al statului Sumer au dat la iveală 1000 de tablete de argilă; mult mai târziu, în 1954, s-a constatat că una din aceste tablete, cu dimensiunile de 9,5 x 16 cm, conține 15 rețete. Descifrând inscripția cu o vechime de 5000 de ani specialiștii au aflat, între altele, că medicii sumerieni foloseau cetina de pin pentru diferite comprese și cataplasme.

Anticii au intuit bine. Cetina acestui conifer e bogată în vitamina C, incit infuzia de cetină de pin e folosită și azi în medicina populară cu valoarea de concentrat vitaminic.

Trunchiul și crengile pinului sînt înțelțate de un mare număr de „artere” prin care circulă „sîngele” coniferelor — rășina. Aceasta începe să se scurgă din orice creștătură făcută în partea lemnoasă a copacului și se solidifică, ferind „plaga” de invazia microorganismelor dăunătoare. Rășina pinului are proprietăți bactericide. Cunoșcînd acest amănunt, vechii egipteni o foloseau la îmbalsamare. Acțiunea bactericidă a rășinii de pin durează cîteva mii de ani. Pare de necrezut și poate de aceea prof. F. Hetagurova a făcut o experiență edificatoare cu o bucată de pinză găsită într-un sarcofag egiptean cu o vechime de 3000 de ani (pinza fusese îmbibată la vremea ei cu rășină de pin): cultivînd bacterii, într-un mediu nutritiv, în imediata apropiere a bucății de pinză, cercetătoarea a constatat că bacteriile care s-au aflat în contact cu pinza au fost exterminate și că numai cele de la periferia mediului nutritiv, care n-au venit în contact cu rășina de pin, s-au înmulțit ca de obicei. Din rășina de pin se extrag camforul și terebentina; ultima a fost și ea folosită de vechii romani și greci ca medicament.

Ținînd seama de experiența îndelungată a strămoșilor noștri și verificînd-o prin metodele științei moderne, colectivul laboratorului de valorificare a lemnului de pe lângă Academia de tehnică silvică „S. Kirov” a elaborat cîteva preparate pe bază de cetină și rășină de pin care au și dat rezultate foarte bune în chirurgie, stomatologie, hematologie.

SE NUMEȘTE DÉFENSE

Dublul turn Eiffel

Avînd o înălțime de 725 de metri, turnul care va fi construit în suburbia pariziană Puteaux va fi una dintre cele mai impozante creații arhitectonice ale secolului nostru. Încă inexistent, turnul a și fost botezat Défense, dat fiind că

stîlpul lui central de reazem se înalță în mijlocul pieței cu acest nume.

La înălțimea de 640 de metri turnul va avea două platforme, fiecare cu două nivele și o suprafață de 1400—1700 de metri pătrați. Una dintre aceste platforme, pe care va fi amenajat un restaurant, se va roti cu viteză unui minutar de cess.

Construcția turnului Défense va costa circa 20 de milioane de dolari. Băncile care finanțează construcția sînt însă optimiste în privința recuperării acestei sume căci în calculele lor se bazează pe experiența cu turnul Eiffel. Costul lucrărilor de construcție a acestui celebru turn parizian a fost recuperat în numai cîțiva ani. Mai mult, marea aflux de turiști a transformat turnul Eiffel într-o „întreprindere” mai mult decît rentabilă.

Proiectul acestui „dublul turn Eiffel” (vechiul turn parizian are „numai” 305 metri) a fost elaborat de arhitectul belgian J. Polack, autorul pavilionului „Atomium” al Expoziției Universale de la Bruxelles. Arhitectul și-a exprimat speranța că va putea termina construcția turnului Défense în cel mult 30 de luni.

V. Koroliov

MICA ENCICLOPEDIÉ

Giganții
din Rio Muni

În jungla deasă din Rio Muni (Africa Ecuatorială), în preajma cascadei de pe riul Mbia trăiește cel mai

Apropo de broaște

Acest semn de circulație, unic în felul lui, poate fi văzut pe o autostradă din Elveția. Necesitatea avertismentului s-a făcut simțită aici datorită unui inexplicabil exod al broaștelor, care de mai mulți ani traversează perio-

dic autostrada în acest loc și nicăieri în altă parte. Or, miile de broaște viite în calea unui autovehicul ce se deplasează cu viteză mare nu sînt mai puțin periculoase decît, să zicem, o băltoacă de ulei.

uluior reprezentanți al familiei amfibienilor.

După cum o arată și numele, **Conraua goliath** este o broască de dimensiuni gigantice, un adevărat Goliat dacă ținem seama de dimensiunea broaștelor obișnuite. Conraua ajunge pînă la 3,5 kg, diametrul capului are circa 33 de centimetri, iar labele dinapoi 44—45 cm. Lungimea totală a corpului poate ajunge pînă la 70—75 cm. Broasca-gigant trăiește în regiuni ploioase și împădurite, indeobște greu accesibile. Așa se și explică că a fost descoperită abia la începutul secolului nostru, în 1906, de misionarul J. L. Bates. Herpetologul Boulanger i-a consacrat un studiu științific.

De altfel, Conraua goliath e originală nu numai prin dimensiuni, ci și prin arealul neobișnuit de restrîns în care trăiește, limitat la o fișie de junglă lungă de 150 de mile și lată de cel mult 60 de mile. În ciuda dimensiunilor ei, care o fac să pară greoaie, Conraua este de o rară agilitate și, în plus, posedă la perfecție arta de a se camufla. De aceea prinderea unei broaște-gigant cere din partea vîntătorilor multă experiență, iar uneori o răbdare de fier. Tribul **fang**, care trăiește în apropierea locurilor preferate de Conraua, a învățat să prindă broaștele într-un fel de năvod aruncat de la distanță cu precizia cu care cow-boy-ii își aruncă lassoul.

În rest, Conraua goliath nu se deosebește de rudele ei pitice. Are spațele acoperite de negi, pielea verde, cu nuanțe brune, iar pe abdomen și pe fața interioară a labelor, gălbuie. Ochii, bulbucați, au un diametru de doi centimetri. Pielea care acoperă capul e împodobită cu un desen, mai pronunțat la femele.

Deși cunoscută de aproape 70 de ani, pînă nu demult nimeni n-a reușit să urmărească procesul de metamorfoză a speciei Conraua goliath. Recent, George Sabater Pee a izbutit, după mai mulți ani de căutări, să surprindă o broască Conraua depunîndu-și icrele

Conraua în toată splendoarea ei

Într-un vivariu. Studiînd aspectul icrelor (boabele aveau diametrul de 5—7 mm), el a pornit în căutarea lor în locurile populate de această specie. A găsit, în cele din urmă, icre de Conraua goliath, lipite de o plantă rară, Diakraea, care crește și ea în locuri ferite, în crăpăturile jilave dintre stînci. Tot acolo Sabater Pee a reușit să găsească și cîteva mormoloci.

Mormolocii nou-născuți au o lungime de 8 mm. După 45 de zile își pierd coada și încep să ducă o viață de broască adultă, deși dimensiunile lor sînt încă foarte mici: numai 3,5 cm lungime.

Cînd ajunge în deplinătatea forțelor și a... dimensiunilor, Conraua goliath nu are alți dușmani în afara crocodililor și a localnicilor, tribul **fang**, pentru care carnea broaștelor-gigant este o adevărată delicatessă. De altminteri, gurmanzii **fang** nici nu greșesc apre-

„a varia în
ia varia varia în
a varia varia varia în
a varia varia varia varia în
a varia varia varia varia în
a varia varia varia varia în
a varia varia varia varia în
a varia varia varia varia în

cînd în felul acesta carnea albă, fragedă și extrem de gustoasă a uriașelor broaște.

(După „Priroda”)

TRADIȚII

Întîlnire în
Pirinei

Anul acesta, ca și în atîția alți ani, delegații din Franța și Spania s-au întîlnit la stîlpul de frontieră nr. 262 dintre amintitele țări, situat lângă muntele Saint-Martin, în Pirinei, la o altitudine de 1500 de metri. Scopul acestei tradiționale întîlniri? Delegații francezi remit spaniolilor tributul de fiecare an constînd din... trei vaci.

Locuitorii din valea Barthou (Franța) plătesc acest tribut vecinilor lor spanioli din valea Roncesvalles de mai bine de 2000 de ani. Evident, tributul de altădată are astăzi o valoare de tradiție, dar o tradiție respectată cu sfințenie. În documentele scrise se menționează numai trei abateri de la data fixată pentru plata tributului anual. În 1373 țărani francezi din valea Barthou au refuzat să-și achite obligația, drept care pe muntele Saint-Martin s-a iscat o încăierare sîngerioasă între cele două părți și tradiția a fost restabilită. A doua abatere a avut loc în 1794, cînd Franța se afla în stare de război cu Spania și francezii au sosit la locul fixat cu o întîrziere de trei zile. În sfîrșit, în 1944 francezii nu s-au prezentat la întîlnire pentru că ocupanții germani îi opriseră să ducă în Spania cele trei vaci. În schimb, după izgonirea fasciștilor, locuitorii văii Barthou și-au achitat restanța înmîinînd spaniolilor, timp de trei ani, cite o vacă în plus.

Istoricii n-au reușit încă să stabilească data cînd a luat naștere acest original sistem de „tribut veșnic”. Se crede că începutul a fost făcut cam prin anul 125 i.e.n., cînd locuitorii văii Roncesvalles au sărit în ajutorul vecinilor lor francezi și i-au izgonit pe cîmpăritorii veniți în valea Barthou din nord. Recunosători, francezii au instituit tributul anual al celor trei vaci, azi o tradiție pitorească, ba chiar un prilej de petrecere.

A. Valunov

— Vă salut!

Cu ce ochi ne privim?

(Urmare din pag. 2-a)

ataurează o stare de inhibiție a creierului care se vedește în primul rînd în zonele dinspre ceafă, adică în centrul vizual. Viteza de instaurare a acestei stări și profunzimea ei diferă de la om la om.

Așadar, ce este de fapt o privire hipnotică? Răspunsul ar putea să surprindă. O privire este hipnotică în măsura în care corespunde imaginii pe care și-o face persoana hipnotizată despre privirea hipnotică. Iar lucrul cel mai important este caracterul neobișnuit al unui anume element hotărîtor în hipnoză, indiferent dacă acesta este mărirea ochilor sau pupilei, forma sprincenelor sau culoarea ochilor ori alte elemente. Dar nu vom intra mai adînc în secretele profesionale ale hipnotizatorilor. Ci vom mai sublinia numai că o privire hipnotică, oricum ar fi ea, nu poate fi eficientă în absolut toate cazurile, ci numai la un anumit tip de pacienți.

După lectura rîndurilor de mai sus e poate mai limpede acum de unde vin anumite senzații ciudate, de ce este atât de greu de suportat o privire in-

sistentă, de ce o simțim chiar și cu spatele? De ce atunci cînd sintem priviți nu ne simțim în largul nostru, am vrea să ne ascundem, avem senzația că privirile străine ne străpung...

Există oameni care nu se uită niciodată fix în ochii altora. Dar nu trebuie de fel să credem că aceștia au neapărat ceva pe conștiință sau sînt lași. Dimpotrivă, ticăloșii înrăiți au o privire cum nu se poate mai limpede și mai fermă. Printre inși care evită privirile altora sînt adesea oameni cu un mare spirit de responsabilitate și multă voință. Timizii privesc și ei uneori fix în ochii interlocutorilor cu intenția de a-i înfrînge, de a-și ascunde timiditatea. E adevărat, nu-i un procedeu prea eficient, întrucît adversarul răspunde cu aceeași metodă și atunci avem de-a face cu o reciprocă reacție în lanț a stîngerelii. Teama de a privi pe cineva în ochi poate fi mai degrabă socotită o timiditate atavică, o rămășiță a unei străvechi comportări. Iar dacă se întîmplă să fie într-adevăr o manifestare a unei conștiințe încărcate, ea se întîlnește mai cu seamă la indivizii care nu s-au obișnuit încă cu o asemenea situație.

E 15 BUCURESTI

TURISTI!

In drum spre litoral un popas agreabil si reconfortant la unitatile cooperatiei de consum

COOP

**ORICIND BINEVENII!
ORICIND BINE SERVI!
LA UNITATILE
COOPERATIEI DE CONSUM**

Combinatul pentru fibre artificiale

BRĂILA

CFA

Produce și livrează pe bază de repartitie

- Celofibră tip lină
- Celofibră tip bumbac
- Rețele cord de mare rezistență
- Confecții din celofan normal tratat și hirtie pungi sau coli de orice dimensiune de la 1-4 culori pentru ambalarea produselor de larg consum, cu emblema și textul indicat de beneficiar, în orice cantitate și prompt.
- Sulfat de sodiu

COSTUME DE PIONIERI PENTRU FETE ȘI BĂIEȚI

TOATE MĂRIMILE,
TOATE TALIILE

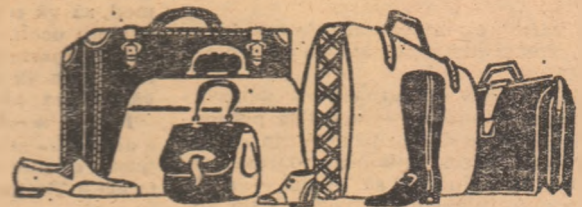
LA MAGAZINELE DE CONFECȚII

COMBINATUL DE PIELĂRIE ȘI ÎNCĂLĂMINTE SIBIU

Vă oferă
ÎNCĂLĂMINTE ȘI ARTICOLE DE MAROCHINĂRIE
de bună calitate

PRODUSE DE
UNITĂȚILE SALE DIN:

- SIBIU,
- MEDIAȘ,
- BRAȘOV,
- SEBEȘ și
- AGNITA

ÎNTEPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ Nr.1

BRĂILA

Piața Hristo Botev, B'oc A2, Telefon 12990

Produce și livrează fără repartitie, pe bază de comandă, avînd asigurată materia primă, următoarele:

- Guri de ham, din fire sîjal, ștreanguri, căpestre
- Odgon, orice diametru, fringhii rufe, sfoară tapițerie
- Plăpumioare matlasate pentru copii, jachete cu bonete matlasate, garnituri din finet și pichet pentru copii
- Diferite confecții de vară din indian pentru copii
- Roabe metalice cu roată din cauciuc masiv
- Dulapuri metalice pentru haine, acte și scule
- Săpun de rufe de 45 și 60% grăsimi
- Luminări galbene și albe
- Luminări pentru nunți și botez
- Jucării din lemn într-un bogat sortiment
- Produse din masă plastică (sunători pentru copii, răzuști, stropitoare)
- Diverse alte produse din mase plastice la comanda beneficiarului
- Paturi metalice tip internat, valoarea sub 300 lei
- Agrafe și clipsuri
- Chei aragaz pentru desfacerea piuliței de siguranță
- Cuiere pom cu 5 brațe
- Suporturi șervețele
- Suporturi prosoape de perete din masă plastică
- Suport hirtie igienică, masă plastică
- Trusă voiaj cu 6 furculițe
- Coșuri din răchită pentru zarzavat
- Fărășe din material plastic
- Rachete cu mingi din material plastic
- Construcții metalice ușoare
- Rezervoare metalice pentru depozitare, pînă la 50 000 l.

